

COI Focus

TSJETSJENIË Veiligheidssituatie

24 juli 2019 (update)

Cedoca

Oorspronkelijke taal: Nederlands

DISCLAIMER:

Dit COI-product is geschreven door de documentatie- en researchdienst Cedoca van het CGVS en geeft informatie voor de behandeling van individuele verzoeken om internationale bescherming. Het document bevat geen beleidsrichtlijnen of opinies en oordeelt niet over de waarde van het verzoek om internationale bescherming. Het volgt de richtlijnen van de Europese Unie voor de behandeling van informatie over herkomstlanden van april 2008 en is opgesteld conform de van kracht zijnde wettelijke bepalingen. De auteur heeft de tekst gebaseerd op een zo ruim mogelijk aanbod aan zorgvuldig geselecteerde publieke informatie en heeft de bronnen aan elkaar getoetst. Het document probeert alle relevante aspecten van het onderwerp te behandelen, maar is niet noodzakelijk exhaustief. Als bepaalde gebeurtenissen, personen of organisaties niet vernoemd worden, betekent dit niet dat ze niet bestaan hebben.

Alle gebruikte bronnen staan kort vermeld in een voetnoot en uitgebreid beschreven in een bibliografie achteraan het document. Bronnen die geconsulteerd maar niet gebruikt werden, staan in een lijst van geraadpleegde bronnen. In uitzonderlijke gevallen worden bronnen niet bij naam genoemd. Wie specifieke informatie uit dit document gebruikt, moet de bronverwijzing uit de bibliografie vermelden.

Publicatie of verspreiding van dit document is alleen mogelijk na schriftelijke toestemming van het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen.

This COI-product has been written by Cedoca, the Documentation and Research Department of the CGRS, and it provides information for the processing of individual applications for international protection. The document does not contain policy guidelines or opinions and does not pass judgment on the merits of the application for international protection. It follows the Common EU Guidelines for processing country of origin information (April 2008) and is written in accordance with the statutory legal provisions.

The author has based the text on a wide range of public information selected with care and with a permanent concern for crosschecking sources. Even though the document tries to cover all the relevant aspects of the subject, the text is not necessarily exhaustive. If certain events, people or organisations are not mentioned, this does not mean that they did not exist.

All the sources used are briefly mentioned in a footnote and described in detail in a bibliography at the end of the document. Sources which have been consulted but which were not used are listed as consulted sources. In exceptional cases, sources are not mentioned by name. When specific information from this document is used, the user is asked to quote the source mentioned in the bibliography.

This document can only be published or distributed with the written consent of the Office of the Commissioner General for Refugees and Stateless Persons.

Inhoudstafel

Lijst gebruikte termen	3
Inleiding	4
1. Overzicht van de actuele situatie	5
2. Actoren	7
2.1. Rebellen	7
2.2. Ordediensten	11
3. Typologie van het geweld	13
3.1. Aard van het geweld	13
3.1.1. Strijd ordediensten - rebellen.....	13
3.1.2. Acties ordediensten	16
3.2. Frequentie van het geweld	20
Samenvatting	23
Bibliografie	24

Lijst gebruikte termen

- CAT: Committee for Prevention of Torture (tot juli 2015 had het de naam Committee Against Torture). Russische mensenrechten-ngo uit Nizhniy-Novgorod die actief is in verschillende Russische regio's.
- FSB: Federale Veiligheidsdienst / *Федеральная служба безопасности Российской Федерации* / *Federal'naya sluzhba bezopasnosti Rossiyskoy Federatsii*. De Russische geheime dienst.
- ICG: International Crisis Group, een gerenommeerde organisatie die (potentiële) conflictsituaties onderzoekt.
- IS: Islamitische Staat. Terroristische, fundamentalistisch islamitische groepering die voornamelijk actief is in het Midden-Oosten en de oprichting van een islamitisch kalifaat nastreeft.
- KTO: Antiterroristische Operatieregime / *Режим Контр-террористической Операции* / *Rezhim Kontr-terroristicheskoy Operacii*. Volgens een wet van maart 2006 is een KTO het geheel van speciale militair-operatieve maatregelen die genomen kunnen worden om terroristische acties te voorkomen. Het is van kracht in een afgebakende territoriale ruimte. De directeur van de FSB of lokale diensthoofden kunnen beslissen over het instellen van een KTO. Zij beslissen ook over de omvang en de duur van de operatie.
- MVD: Russisch ministerie van Binnenlandse Zaken / *Министерство внутренних дел* / *Ministerstvo Vnutrennikh Del*. De term MVD wordt in de Russische Federatie algemeen gebruikt om politiediensten mee aan te duiden die onder de bevoegdheid van dit ministerie vallen.
- NAC: Nationaal Antiterroristisch Comité / *Национальный антитеррористический комитет* / *Nacional'nyy antiterroristicheskiiy komitet*. Dit comité werd in 2006 opgericht met een presidentieel besluit. Het comité heeft als taak om antiterrorisme activiteiten door federale en regionale autoriteiten te coördineren en voorstellen te doen aan de Russische president.
- OMON: *Otryad Mobilnyy Osobogo Naznacheniya* / *Отряд Мобильный Особого Назначения*. Een speciale politie-eenheid. Ze worden onder andere ingezet als oproerpolitie, bij incidenten van gewelddadige misdaad en paramilitaire operaties.
- Onderzoekscomité van de Russische Federatie / *Следственный Комитет Российской Федерации* / *Sledstvennyy Komitet Rossiyskoy Federacii*. Het Onderzoekscomité is een onafhankelijke instelling die rechtstreeks onder het beval van de Russische president staat. Het comité is bevoegd voor het onderzoeken van ernstige en bijzonder ernstige misdaden. Daarnaast heeft het ook de bevoegdheid om misdaden begaan door leden van de ordediensten te onderzoeken.
- OSW: Pools expertisecentrum Center for Eastern Studies / *Ośrodek Studiów Wschodnich*.
- Prokuratura: Term waarmee in Rusland de instantie aangeduid wordt waarmee de bevoegdheden in grote lijnen overeenkomen met die van de Openbare Aanklager in België.
- Zakat: De derde pijler van de islam, betekent letterlijk zuivering of reiniging. Dit wordt bereikt door het geven van aalmoezen aan de armen.

Inleiding

Dit document is een actualisering van de COI Focus *Veiligheidssituatie in Tsjetsjenië* van 11 juni 2018. Voor het huidige document werd onderzoek verricht naar nieuwe evoluties in de periode juni 2018 tot 15 juni 2019.

Cedoca belicht de algemene veiligheidssituatie in Tsjetsjenië, waarbij het vooral de gewelddadige incidenten bekijkt waarbij de overheid en/of de gewapende groepen betrokken zijn. Mensenrechtenschendingen begaan buiten het kader van aanslagen door gewapende groepen en de reactie daarop door de overheid, worden slechts kort (en niet noodzakelijk exhaustief) besproken. Het is niet steeds mogelijk om een strikt onderscheid te maken tussen deze twee vormen van geweld.

In het eerste hoofdstuk geeft Cedoca een algemeen overzicht van de huidige situatie op vlak van veiligheid.

Hoofdstuk twee licht toe wie de partijen zijn die een invloed hebben op de veiligheidssituatie. In hoofdstuk drie bespreekt Cedoca welke vormen van geweld de verschillende actoren gebruiken, en of geweld in vergelijking met voorgaande jaren al dan niet vaker voorkomt.

Voor dit document raadpleegde Cedoca onder meer informatie en rapporten van internationale organisaties, van internationale en lokale mensenrechtenorganisaties, van onderzoeksinstituten, van buitenlandse overheidsdiensten, van onafhankelijke media, van officiële perskanalen, van overheidsgezinde media, en van media in handen van gewapende groeperingen.

Meerdere bronnen verklaren dat er de voorbije jaren steeds minder informatie over de veiligheids- en mensenrechtensituatie in Tsjetsjenië verschijnt. Sinds de moord op mensenrechtenactiviste Natalya Estemirova op 15 juli 2009, zijn de activiteiten van mensenrechtenactivisten en -organisaties teruggeschoefd. Dit en de toenemende angst bij de bevolking om te getuigen over mensenrechtenschendingen en/of geweld, leiden ertoe dat Cedoca geen volledig beeld kan geven van de gebeurtenissen in Tsjetsjenië.¹

Het onderzoek voor dit rapport werd afgesloten op 15 juni 2019.

Voor de transcriptie van Russische namen volgde Cedoca het transliteratiesysteem van de Library of Congress. Voor namen die courant in het Nederlands gebruikt worden, volgt Cedoca de courante schrijfwijze.

¹ Jamestown Foundation, 25/06/2012, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 04/06/2013, [url](#); Memorial Human Rights Center, 17/04/2014, [url](#)

1. Overzicht van de actuele situatie

Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991 verklaarde Tsjetsjenië zich onder president Dzhokhar Dudayev op 1 november 1991 onafhankelijk. In een poging Tsjetsjenië terug te brengen onder centraal Russisch gezag, stuurde toenmalig federaal president Boris Yeltsin in november 1994 militairen naar het gebied. Ondanks een enorme overmacht en hevige strijd slaagden de federale troepen er niet in Tsjetsjenië weer onder controle te krijgen. Uiteindelijk werden in augustus 1996 de vijandelijkheden beëindigd met de ondertekening van het Akkoord van Khasavyurt, waarna Tsjetsjenië de facto onafhankelijk werd. In het najaar van 1999 brak het tweede Tsjetsjeens-Russische conflict uit, nadat opstandelingen onder leiding van Shamil Basaev en Ibn al-Khattab de buurrepubliek Dagestan waren binnengevallen en Rusland getroffen werd door een reeks bomaanslagen. Na het herstel van het federale gezag over het Tsjetsjeense grondgebied in de loop van 2000 streefde de Russische regering ernaar Tsjetsjenië te stabiliseren door een politiek proces van Tsjetsjenisering en normalisatie.²

In 1999 was in Tsjetsjenië een zogenoemd antiterroristisch operatieregime (KTO) ingesteld, voor het hele Tsjetsjeense grondgebied. Op 16 april 2009 heeft de voorzitter van het Nationale Antiterroristische Comité (NAC), Aleksandr Bortnikov, dit regime opgeheven. In de praktijk leidde de opheffing ertoe dat de verantwoordelijkheid voor het voeren van antiterroristische operaties volledig bij de republikeinse ordediensten kwam te liggen. Hoewel het regime al tien jaar van kracht was, merkten gewone burgers er in het dagelijkse leven nog maar weinig van, zodat de opheffing voor hen niets veranderd heeft. Zoals Amnesty International (AI) schrijft, waren de grootschalige militaire operaties en acties door separatisten jaren voordien al afgenomen. Sinds de opheffing in 2009 wordt een dergelijk regime enkel nog in bepaalde geografische zones voor een bepaalde duur, ingesteld.³

In een eerste periode na het opheffen van het algehele KTO nam het geweld in Tsjetsjenië opnieuw toe.⁴ In 2010 is het aantal geweldincidenten in Tsjetsjenië beginnen dalen en tal van bronnen geven aan dat dit lager geweldsniveau aanhoudt, los van enkele korte fluctuaties, tot begin 2019.⁵ Voor meer informatie over veiligheidsincidenten, zie hoofdstuk 3: Typologie van het geweld.

In april 2009, net vóór er een officieel einde kwam aan het algehele KTO stelde het Hoog Commissariaat voor Vluchtelingen van de Verenigde Naties (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) in een brief dat de veiligheidssituatie in Tsjetsjenië ten opzichte van enkele jaren terug sterk verbeterd was:

"De ontwikkelingen in Tsjetsjenië die voor de inschatting van de situatie belangrijk zijn, betreffen vooral de aanzienlijke afname van militaire activiteiten, zowel wat de intensiteit als de omvang ervan betreft, alsook de algemene verbetering van de veiligheidstoestand. Groots opgezette militaire handelingen werden daadwerkelijk beëindigd, het aantal gewapende conflicten is door de jaren heen duidelijk gedaald en zowel de algemene omvang als de intensiteit van het conflict nemen af. Deze omstandigheid maakte de gedeeltelijke terugtrekking van Russische troepen uit Tsjetsjenië mogelijk. De aanhoudende gevechten beperken zich hoofdzakelijk tot het schaars bevolkte berggebied in het zuiden van Tsjetsjenië en kunnen niet meer willekeurig worden genoemd. De nog plaatsvindende activiteiten leiden niet tot een verdrijving van de burgerbevolking. De verbetering van de algemene veiligheidstoestand in combinatie met de reeds plaatsgevonden en lopende heropbouwprogramma's maakte de

² Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 09/04/2010, [url](#); OSW, 01/2014, pp. 14-16, [url](#); CSIS, 01/2014, [url](#), p. 5

³ Jamestown, 11/03/2011, [url](#)

⁴ Memorial Human Rights Center, 09/11/2009, [url](#)

⁵ Zie ook 3.2. Frequentie van het geweld; Danish Immigration Service, 10/2011, [url](#); Kavkaz-uzel, 12/04/2013, [url](#); Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 1, [url](#); Caucasian Knot, 06/04/2017, [url](#); Caucasian Knot, 24/03/2017, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, pp. 15-16, [url](#)

terugkeer van intern ontheemden naar hun huizen mogelijk. Ook als het aantal intern ontheemden nog altijd zeer hoog is (79.000), schat UNHCR dat tienduizenden sinds 2002 naar huis konden terugkeren.”⁶

In november 2009 schreef UNHCR dat er aandacht moet zijn voor de voortdurend wijzigende veiligheids- en mensenrechtensituatie.⁷

In 2014 voerden de Deense asielinstanties een *fact finding mission* naar de Russische Federatie uit. Ze hadden daar een onderhoud met UNHCR over de situatie in Tsjetsjenië. UNHCR verklaarde hierbij het volgende over de veiligheidssituatie en algemene mensenrechtensituatie in de republiek:

“UNHCR in Moscow stated that although human rights violations might take place in Chechnya it is not on a scale that could explain the large outflow of Chechens asylum seekers to Europe like the sudden increase of Chechen asylum seekers in Germany in 2013. One would expect an increase of asylum seekers from Dagestan and Kabardino-Balkaria where the security situation is worse than in Chechnya, but that has not happened yet.

Massive human rights violations such as those that took place in Chechnya in 1995-1997 no longer occur in Chechnya. There is in Chechnya no visible harassment by the Chechen police or by Russian soldiers, but it is difficult to assess what goes on underneath the surface. It is clear that everybody have to accept the unchallenged authority of the president.”⁸

Zowel de verklaringen van UNHCR als analytische rapporten van verschillende organisaties geven sinds 2008 aan dat er geen sprake meer is van een situatie waar wijdverbreide en zwaarwegende mensenrechtenschendingen of schendingen van het humanitaire volkenrecht overheersen. Verschillende organisaties, zoals International Crisis Group (ICG), Center for Strategic and International Studies (CSIS), European Council on Refugees and Exiles (ECRE), de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en anderen, stellen dat het geweld in omvang afneemt en dat het nu selectiever en gericht is.⁹

Mensenrechtenorganisaties en instellingen waaronder het Pools expertisecentrum Óródek Studiów Wschodnich (OSW), AI, Human Rights Watch (HRW), de Raad van Europa, de OVSE en het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken (US Department of State, USDOS) stellen vast dat het geweld in Tsjetsjenië zich niet beperkt tot de gewapende confrontaties tussen autoriteiten en strijders, maar zich vooral manifesteert in mensenrechtenschendingen door het regime van Ramzan Kadyrov, het hoofd van de republiek.¹⁰ De mensenrechtenschendingen door de autoriteiten kenmerken zich door hun willekeurig karakter en beperken zich niet enkel tot personen die, al dan niet terecht, door de autoriteiten gelieerd worden met de rebellen. De precieze motivatie voor de acties die de autoriteiten ondernemen is, volgens sommige bronnen, niet steeds duidelijk of begrijpelijk. In

⁶ “Hinweise des UNHCR zur Prüfung von Anträgen auf internationalen Schutz von Asylsuchenden aus der russischen Teilrepublik Tschetschenien”, Der Hohe Flüchtlingskommissar der Vereinten Nationen. Vertretung für Deutschland und Österreich. Representation for Austria and Germany 7/4/2009

⁷ Brief van Der Hohe Flüchtlingskommissar der Vereinten Nationen. Vertretung für Deutschland und Österreich van 11/11/2009

⁸ Danish Immigration Service, 09/02/2015, [url](#) p. 9

⁹ ACPC, 9/12/2008, [url](#); ECRE, 8/03/2011, [url](#); New York Times (Mudans S.) 24/9/2011, [url](#); CSIS, 01/2014, p. v, [url](#); ICG, 30/01/2014, p. 21, [url](#); Landinfo, 15/05/2014, p. 3, [url](#); RFE/RL, 01/07/2015, [url](#); OVSE, 20/12/2018, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#)

¹⁰ PACE, 29/09/2009, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 02/04/2010, [url](#); Council of Europe, 06/09/2011, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2011, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 17/01/2012, [url](#); HRW, 31/01/2013, [url](#); ICG, 06/09/2013, p. 29-30, [url](#); OSW, 01/2014, p. 35, [url](#); Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, [url](#); RFE/RL, 01/07/2015, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); OVSE, 20/12/2018, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#)

gelijkaardige omstandigheden zal dus niet iedereen dezelfde behandeling krijgen of hetzelfde risico lopen.¹¹

2. Actoren

2.1. Rebellen

In oktober 2007 werd door Dokka Umarov, tot op dat moment president van de separatistische republiek Ichkeriya¹², het Emiraat van de Kaukasus (Imarat Kavkaz) uitgeroepen. De republiek Ichkeriya werd herleid tot één van de provincies binnen het Emiraat. Umarov was de emir van dit Emiraat. Het doel van het Emiraat was om een onafhankelijke staat in de Noordelijke Kaukasus op te richten met een politiek systeem gebaseerd op de sharia.¹³ Vanaf 2010 was er volgens verschillende bronnen sprake van onenigheid binnen het Emiraat van de Kaukasus. De controle van Umarov over het Emiraat nam af en de verschillende rebelleenheden kenden een steeds toenemende autonome werking.¹⁴ Op 18 maart 2014 overleed Umarov en werd hij opgevolgd door Aliaskhab Alisultanovich Kebedov die op zijn beurt gedood werd op 19 april 2015.¹⁵ Twee opvolgers, Magomed Suleymanov, alias Abu Usman Gimrinsky en Magomed (of Gadzhi) Abdulaev (alias Abu-Dudzhan) werden in respectievelijk mei 2015 en augustus 2015 door de ordediensten gedood. Begin december 2015 hebben de ordediensten de Gimrinskiy-rebellengroepering uitgeschakeld.¹⁶ Uit deze groep kwamen de laatste rebellenleiders en ze vormde de laatste kern van de Imarat Kavkaz. Memorial schrijft dat de uitschakeling een onherstelbare slag aan het Imarat Kavkaz toebreacht en in 2016 was geen enkele van de gekende rebelligroepen in de Noordelijke Kaukasus nog actief onder de vlag van deze beweging. Al de rebelligroeperingen in de Noordelijke Kaukasus strijden nu in naam van de organisatie Islamitische Staat (IS).¹⁷

In 2014 merkten OSW en Memorial al op dat de ideologie van de rebellen de voorgaande jaren langzaam verschoven is. Het idee van het oprichten van een Kaukasisch emiraat, Imarat Kavkaz, was naar de achtergrond verdrongen en op dit moment zien de rebellen in de Kaukasus zich als een onderdeel van een globale islamistische jihad, waarbij ze zich aansluiten bij de organisatie Islamitische Staat (IS).¹⁸ Zoals in de volgende paragrafen toegelicht wordt blijft een deel van de rebellen als IS-aanhangers actief in de Noordelijke Kaukasus, maar trekt een deel van de Tsjetsjenen die zich bij IS aansluiten ook naar het Midden-Oosten.

In de Noordelijke-Kaukasus vond er volgens OSW en Jamestown Foundation in december 2014 een splitsing plaats binnen de rebellenbeweging toen plaatselijke Dagestaanse en Tsjetsjeense rebellenleiders trouw aan IS zwoeren. De toenmalige rebellenleider Kebedov veroordeelde de overstap van de lokale rebellenleiders en onthief hen van al hun functies bij de Kaukasische rebellenbeweging. De Russische mensenrechtenorganisatie Memorial vermeldt hierover dat Kebedov verklaarde dat de

¹¹ Memorial Human Rights Center, 17/04/2014, p. 8-10, [url](#); Medewerker van een onafhankelijk organisatie die reeds jaren in Tsjetsjenië actief is rond mensenrechten, e-mail, 31/05/2018

¹² Geografisch gebied dat samenvalt met de Russische deelrepubliek Tsjetsjenië.

¹³ OSW Studies, 14/04/2010, [url](#); International Crisis Group, 19/10/2012, [url](#); OSW, 01/2014 [url](#), p. 17-19

¹⁴ Central-Asia-Caucasus Institute (Souleimanov E.), 19/08/2010 [url](#); The Jamestown Foundation, 13/08/2010 [url](#); RFE/RL, 13/08/2010, [url](#); Caucasian Knot, 14/08/2010 [url](#); Caucasian Knot, 21/08/2010 [url](#); Memorial Human Rights Center, 19/10/2010 [url](#); Memorial Human Rights Center, 14/03/2012, [url](#)

¹⁵ Memorial Human Rights Center, 17/04/2014, p. 2, [url](#); OSW, 26/03/2014, [url](#); CACI, 29/04/2015, [url](#)

¹⁶ Memorial Human Rights Center, 30/09/2015, p. 6, [url](#); Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 2, [url](#),

¹⁷ Memorial Human Rights Center, 30/09/2015, p. 6, [url](#); Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 2, [url](#);

Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, pp. 1-2, [url](#); Memorial Human Rights Center, 07/06/2016, [url](#)

¹⁸ OSW, 14/11/2014, p. 13-14, [url](#); Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 1-2, [url](#)

strijd in Syrië wel een heilige zaak is, maar dat de Kaukasische rebellen hun eigen zaak thuis hebben.¹⁹ De nieuwssite Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RFE) vermeldt dat ook Ramzan Kadyrov deze trend ziet en op 28 mei 2015 verklaarde dat jonge Tsjetsjenen op het moment eerder de rangen van IS zullen vervoegen dan die van de Kaukasische rebellenbeweging.²⁰ Op 24 juni 2015 verklaarde IS dat het een eigen provincie (*vilayat*) opricht in de Noordelijke Kaukasus die geleid wordt door een plaatselijke vertegenwoordiger, de emir Rustam Asel'derov (alias Abu Mukhammad Kadarskiy), een etnische Dagestaan.²¹ Sindsdien vonden er in Tsjetsjenië enkele gewapende incidenten plaats waarbij de rebellen volgens de ordediensten tot IS behoorden.²² De druk van de ordediensten op IS is groot.²³

Memorial voegt hier in 2017 aan toe dat de rebellen zich enkel in naam verbinden met IS, maar dat er in de praktijk geen praktische coördinatie is tussen IS in het Midden-Oosten en de rebellen in de Noordelijke Kaukasus.²⁴ De vooraanstaande Ruslandanalist, Sergey Malashenko, schrijft dat IS geen leiding heeft over de acties van de rebellen in Tsjetsjenië. Mogelijk zijn er wel contacten, maar daar blijft het bij. De Tsjetsjeense rebellen hebben zich bij IS aangesloten, maar die organisatie houdt zich niet echt met hen bezig.²⁵ In 2019 (sinds IS geenterrein meer controleert in het Midden-oosten) is deze link volgens de analiste Ekatarina Sokiryanskaya volledig verdwenen.²⁶

In 2014-2015 namen verschillende bronnen, waaronder Memorial en Central Asia - Caucasus Institute (CACI) nog een toenemende uitstroom van Tsjetsjeense rebellen naar Syrië en Irak waar. Deze stroom was zo groot dat ze de slagkracht van de bestaande rebellenbeweging in Tsjetsjenië aantast.²⁷ Zo trokken er volgens Tsjetsjeense functionarissen tussen augustus en november 2015 honderd Tsjetsjenen naar het Midden-Oosten.²⁸ Tot begin 2016 schrijven Memorial en ICG dat deze uitstroom van Tsjetsjenen doorgaat, maar dat de federale autoriteiten strenger toezien op de uitstroom naar het Midden-Oosten en deze proberen tegen te houden.²⁹ Wat er volgens Memorial samen met de veranderde positie van IS in het Midden-Oosten toe leidt dat in de loop van 2016 de uitstroom van Tsjetsjenen zeer sterk afneemt.³⁰ In heel 2016 trokken er volgens het Tsjetsjeense ministerie van Binnenlandse Zaken nog maar negentien rebellen naar het Midden-Oosten.³¹ In 2017 is er weer een lichte toename waar te nemen en is er volgens cijfers van de Tsjetsjeense autoriteiten een trendbreuk met 66 personen die gearresteerd zijn voor hun poging om IS in het Midden-Oosten te vervoegen. Tegen 52 van hen is een strafzaak geopend.³² In 2018 neemt de uittocht naar het Midden-Oosten opnieuw verder af, alhoewel hij nog niet volledig gestopt is. De ordediensten hebben naar eigen zeggen in 2018 het vertrek van 15 personen naar het Midden-Oosten voorkomen en openden tegen 2 van hen een strafzaak.³³ Voor 2019 vond Cedoca in de geraadpleegde bronnen geen cijfers hierover. De Kaukasusexpert Emil Souleymanov meent dat voornamelijk het verlies aan aantrekkingskracht van IS

¹⁹ OSW, 14/01/2015, [url](#); Memorial Human Rights Center, 22/07/2014, p. 23, [url](#); Jamestown Foundation, 30/01/2015, [url](#)

²⁰ RFE/RL, 25/05/2015, [url](#)

²¹ Memorial Human Rights Center, 30/09/2015, pp. 6-7, [url](#)

²² Memorial Human Rights Center, 30/09/2015, pp. 7-9, [url](#)

²³ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 2, [url](#); Memorial Human Rights Center, 19/01/2017, p. 21, [url](#)

²⁴ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, pp. 1-2, [url](#)

²⁵ Memorial Human Rights Center, 20/12/2016, [url](#)

²⁶ Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, pp. 14-15, [url](#)

²⁷ Memorial Human Rights Center, 30/09/2014, [url](#); Central Asia - Caucasus Institute, 29/04/2015, [url](#)

²⁸ International Crisis Group, 16/03/2016, p. 4-5, [url](#); Caucasian Knot, 26/01/2017, [url](#)

²⁹ Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 10, [url](#); Memorial Human Rights Center, 29/12/2015, pp. 15-16, [url](#); International Crisis Group, 16/03/2016, pp. 4-5, [url](#)

³⁰ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 10, [url](#)

³¹ International Crisis Group, 16/03/2016, pp. 4-5, [url](#); Caucasian Knot, 26/01/2017, [url](#)

³² MVD Tsjetsjenië, s.d., [url](#)

³³ Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, p. 21, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, pp. 16, 21, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#); Caucasian Knot, 28/01/2019, [url](#)

de oorzaak van deze daling is, aangezien de stroom IS-aanhangers uit de andere Noord-Kaukasus republieken en Europa eveneens afneemt.³⁴

Sergey Smirnov, adjunct-hoofd van de federale FSB, verklaarde in september 2013 dat er naar schatting 300 à 400 Kaukasische rebellen in Syrië vechten.³⁵ Volgens Caucasian Knot verklaarden de Russische autoriteiten dat er in september 2013 al 1.700 Tsjetsjenen deelnamen aan de strijd in Syrië en dat ze een eigen eenheid hadden in Aleppo, Jaish al-Muhajireen wal-Ansar, genaamd.³⁶ OSW schrijft op haar beurt in augustus 2015 dat er een 1000-tal Tsjetsjenen in Syrië strijden, waaronder ook Tsjetsjenen uit Europa die echter ook Russisch staatsburger blijven.³⁷ Ramzan Kadyrov verklaarde in november 2015 dat er 484 inwoners van Tsjetsjenië aan de zijde van IS strijden in het Midden-Oosten, waarvan er een 200-tal gedood zijn.³⁸ ICG schrijft in 2016 dat verschillende onafhankelijke waarnemers deze cijfers in vraag stellen en ervan uitgaan dat het werkelijke aantal veel hoger ligt. Volgens ICG hebben Tsjetsjeense functionarissen informeel toegegeven dat het aantal Tsjetsjenen in het Midden-Oosten hoger ligt.³⁹ In januari 2017 zitten er volgens de Tsjetsjeense autoriteiten een 600-tal Tsjetsjeense strijders in het Midden-Oosten waarvan er 340 internationaal geseind staan. In mei 2017 schat het Tsjetsjeense MVD hun aantal op minstens 500.⁴⁰ Eind 2017 schat de Tsjetsjeense procuratuur dat er 786 Tsjetsjenen in het Midden-Oosten zitten. 746 van hen staan geseind, waarvan 607 internationaal.⁴¹ Ook ICG schat in maart 2018 dat er nog zo'n 700 Tsjetsjenen in het Midden-Oosten verblijven.⁴² Voor 2019 vond Cedoca in de geraadpleegde bronnen geen cijfers.

Sinds 2015 zijn er in Tsjetsjenië al meerdere personen effectief strafrechtelijk veroordeeld omdat ze poogden naar het Midden-Oosten te trekken om er aan de zijde van islamisten te strijden. Zo schrijft Memorial dat er midden 2015 een twintigtal personen in tijdelijke hechtenis in Grozny zaten die ervan verdacht werden zich te willen aansluiten bij strijders in het Midden-Oosten.⁴³ Ondertussen werden sommigen van hen veroordeeld.⁴⁴ In februari 2017 werd er volgens het onafhankelijke OC Media in Tsjetsjenië een groep jonge mannen gearresteerd die van plan zouden zijn naar Syrië te trekken om er IS te vervoegen. De mannen hebben dit bekend en er wacht hen een proces.⁴⁵ Op 24 mei 2017 werd bijvoorbeeld een Tsjetsjeense vrouw, Khava Umieva, veroordeeld tot vijf jaar voorwaardelijk voor een poging om IS in Syrië te vervoegen. Op 25 mei 2017 werden drie inwoners van Tsjetsjenië door de rechtbank van Achkhoy-Martan veroordeeld tot drie jaar gevangenisstraf voor een poging om IS in het Midden-Oosten te vervoegen.⁴⁶ In april 2019 veroordeelt de militaire rechtbank van de Noord-Kaukasus een inwoner van Gudermes, Shamil Soltamuradov, tot 17 jaar gevangenis voor betrokkenheid bij IS in Syrië.⁴⁷

Caucasian Knot en Jamestown Foundation merken eind 2014 en begin 2015 op dat er in Tsjetsjenië gevallen zijn waarbij personen na deelname aan de strijd in Syrië bij hun terugkeer naar Tsjetsjenië aangeklaagd worden voor hun deelname aan de gevechten in Syrië. In 2013 paste Rusland artikel 208 van de strafwet aan om deelname aan gewapende formaties in het buitenland die in strijd zijn met de belangen van de Russische Federatie strafbaar te maken. Een tweede wetswijziging in 2014 verhoogde

³⁴ Kavkaz Reali, 26/01/2017, [url](#)

³⁵ Memorial Human Rights Center, p. 8, 17/04/2014 [url](#)

³⁶ Caucasian Knot, 28/11/2014, [url](#)

³⁷ OSW, 21/09/2015, p. 38, [url](#)

³⁸ Memorial Human Rights Center, 29/12/2015, pp. 22-23, [url](#)

³⁹ ICG, 16/03/2016, [url](#), p. 4

⁴⁰ Caucasian Knot, 26/01/2017, [url](#); OC Media, 08/05/2017, [url](#)

⁴¹ Caucasian Knot, 13/05/2018, [url](#)

⁴² International Crisis Group, 26/03/2018, [url](#)

⁴³ Memorial, 07/06/2016, p. 14, [url](#)

⁴⁴ Caucasian Knot, 05/04/2015, [url](#)

⁴⁵ OC Media, 01/02/2017, [url](#); Caucasian Knot, 24/05/2017, [url](#); Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#)

⁴⁶ Caucasian Knot, 24/05/2017, [url](#); Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#)

⁴⁷ Caucasian Knot, 11/04/2019, [url](#)

de mogelijke gevangenisstraf hiervoor tot tien jaar.⁴⁸ Ramzan Kadyrov verklaarde in november 2015 dat er al 50 Tsjetsjeense terugkeerders zijn; zonder in te gaan op hun situatie na hun terugkeer.⁴⁹ Memorial citeert het Federale Antiterroristisch Comité dat stelt dat er in heel de Russische Federatie tegen februari 2016 al 832 van dergelijke terugkeerders ter verantwoording geroepen werden en er al meer dan 80 effectief veroordeeld werden.⁵⁰ Op 2 oktober 2014 werd Rustam Kerimov als eerste veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie jaar voor zijn deelname aan de gevechten in Syrië. Een andere terugkeerder, Said Mazhaev, werd op 10 november 2014 door een rechtbank in Grozny veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf vanwege zijn activiteiten in Syrië.⁵¹ In januari 2017 verklaart de Tsjetsjeense MVD dat er een 300-tal strafzaken geopend zijn over betrokkenheid van Tsjetsjenen bij gevechten in het Midden-Oosten.⁵² Ook in 2018 vinden er nog dergelijke strafzaken plaats.⁵³

Midden 2017 begon Ramzan Kadyrov met het actief opsporen en terugbrengen van vrouwen en kinderen van IS-strijders in het Midden-Oosten die het Russisch staatsburgerschap bezitten. In oktober 2017 kwamen de eerste vrouwen en kinderen aan in Grozny en tegen eind 2017 liep hun aantal op tot 24 vrouwen en 105 vrouwen. In december 2017 zetten de Tsjetsjeense autoriteiten de terugkeeroperatie stop, na negatief commentaar erop van het hoofd van de FSB, Bortnikov. In december 2018 bracht men dan nog een groep van 30 kinderen uit Irak naar de Russische Federatie (27 van hen uit Tsjetsjenië en Dagestan) en op 10 februari 2019 een groep van 27 kinderen. Een groot aantal zijn etnische Tsjetsjenen, maar ook vrouwen en kinderen van andere etnische groepen worden door Kadyrov teruggehaald uit het Midden-Oosten. Deze operatie loopt in samenwerking met Russische militairen in de regio. Tot heden worden de vrouwen volgens Memorial correct behandeld bij hun terugkeer. De nieuwswebsite Eto Kavkaz vermeldt in december 2017 dat er in Tsjetsjenië tot dan geen strafrechtelijke veroordelingen zijn van teruggekeerde vrouwen. Ze ontvangen een paspoort en worden naar hun familie gebracht. Ze moeten wel een document ondertekenen waarin ze verklaren bereid te zijn strafrechtelijke gevolgen te zullen dragen van eventuele misdaden die ze in het Midden-Oosten begingen.⁵⁴ In 2019 schrijven de analiste Ekaterina Sokiryanskaya en Tanya Lokshina van HRW dat de teruggehaalde vrouwen van IS-strijders in Tsjetsjenië opvallend zacht behandeld worden en toestemming krijgen om terug te keren naar hun woonst en er hun leven op te bouwen.⁵⁵

Het is onmogelijk om betrouwbare cijfers te geven van het aantal rebellen in Tsjetsjenië. De federale Russische autoriteiten leggen tegenstrijdige verklaringen af over het aantal rebellen en over het aantal rebellen dat ze gedood of gearresteerd hebben.⁵⁶ In 2014 verklaarde OSW nogmaals dat het niet mogelijk is om een exact aantal te geven van het aantal rebellen in de Noordelijke Kaukasus. Zich baserend op cijfermateriaal van experts en de overheid schat OSW dat er tussen een kleine duizend en enkele duizenden rebellen actief zijn in gans de Noordelijke Kaukasus.⁵⁷ Begin 2016 verklaarde Memorial dat in de loop van 2015 de rebellenbeweging in de Noordelijke Kaukasus zo goed als uitgeschakeld is. Het aantal rebellen in Tsjetsjenië zal zeer laag zijn, maar duidelijke cijfers zijn niet beschikbaar.⁵⁸ In 2018 schrijft Memorial dat er in de Noordelijke Kaukasus nog steeds sprake is van een laag intensiviteitsconflict. Nog steeds worden er veronderstelde rebellen over de grenzen van de

⁴⁸ Jamestown Foundation, 24/10/2014, [url](#); Caucasian Knot, 02/01/2015, [url](#); ICG, 16/03/2016, p. 5, [url](#)

⁴⁹ Memorial Human Rights Center, 29/12/2015, p. 23, [url](#)

⁵⁰ Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 10, [url](#)

⁵¹ Jamestown Foundation, 24/10/2014, [url](#); Caucasian Knot, 02/01/2015, [url](#)

⁵² Caucasian Knot, 26/01/2017, [url](#)

⁵³ Caucasian Knot, 13/05/2018, [url](#)

⁵⁴ Memorial Human Rights Center, 23/02/2018, pp. 9-12, [url](#); Eto Kavkaz, 21/12/2017, [url](#); ICG, 26/03/2018, [url](#); Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, pp. 60-61, [url](#); Caucasian Knot, 11/02/2019, [url](#)

⁵⁵ Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, p. 60, [url](#); Caucasian Knot, 31/01/2019, [url](#)

⁵⁶ Caucasian Knot, 11/04/2012, [url](#); Jamestown Foundation, 26/10/2012, [url](#); Russia-Eurasia Terror Watch, 02/01/2012, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/05/2013

⁵⁷ OSW, 01/2014, pp. 18-19, [url](#)

⁵⁸ Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, [url](#)

Noord-Kaukasusrepublieken gedood. Of deze veronderstelde rebellen werkelijk actief waren in het verzet of dat ze zo door de ordediensten voorgesteld worden kan Memorial niet altijd beoordelen. Er vallen echter nog steeds slachtoffers wat Memorial doet besluiten dat de gewapende tegenstelling tussen de ordediensten en de rebellen nog steeds een algemene "systeemfactor" is in de Noordelijke Kaukasus.⁵⁹ In april 2019 schrijft Memorial dat de rebellenbeweging in de Noordelijke Kaukasus volledig getransformeerd is van een netwerkorganisatie naar een structuur van geheime cellen. De personen in deze cellen hangen vaak om een of andere reden een extremistische islamitische ideologie aan en beslissen over te gaan tot een vorm van geweld. Volgens Memorial en de Kaukasusexpert E. Souleimanov zijn ze vaak slecht bewapend en gebrekkig voorbereid.⁶⁰ Souleimanov schrijft dat de autoriteiten alle communicatiekanalen, waaronder ook de elektronische, controleren. Dit maakt dat personen die een gewelddadige actie tegen de autoriteiten willen ondernemen vaak enkel met personen die ze reeds kennen kunnen samenwerken en ze geen of weinig ervaring van vroegere rebellen kunnen overnemen.⁶¹

De Tsjetsjeense MVD schrijft dat er in 2018 acht zogenaamde slapende cellen van IS ontmanteld zijn in Tsjetsjenië, waar 89 personen bij betrokken waren. De MVD verduidelijkt niet waar deze personen van beschuldigd worden.⁶²

Wat betreft het aantal rekruten voor de Kaukasische rebellenbeweging verklaren Memorial en OSW dat hun aantal sinds 2014 sterk verminderde.⁶³ Volgens Caucasian Knot is er in 2016 een verjonging waar te nemen bij de leden van de rebellenbeweging. Bij de gesneuvelde rebellen was het aantal personen jonger dan 35 jaar drie keer zo hoog als in 2015.⁶⁴ De gerenommeerde analist Aleksey Maleshenko merkt in augustus 2018 op dat vooral jongeren de oproep tot geweld van IS horen en de analisten E. Sokiryanskaya en Akhmed Yarlykapov schrijven in 2019 dat vanaf 2015 de gemiddelde leeftijd van personen die IS-geïnspireerde aanvallen uitvoeren steeds lager wordt. Yarlykapov voegt er aan toe dat ze veelal hoger opgeleid zijn.⁶⁵ Memorial merkt in 2018 op dat er de laatste tijd een verschuiving waar te nemen is naar arrestaties in plaats van liquidaties van veronderstelde rebellen in speciale operaties.⁶⁶

2.2. Ordediensten

De Tsjetsjeense ordediensten hebben allemaal een officieel statuut binnen het wettelijk federaal kader, maar volgens het USDOS, OSW, professor Marlène Laruelle, co-directrice van het onderzoeksinstituut Ponars, en de activist Il'ya Yasin zijn ze in de praktijk allen ondergeschikt en loyaal aan Ramzan Kadyrov.⁶⁷ Zo kunnen sommige elite-eenheden nog steeds gezien worden als eenheden die zeer dicht bij Kadyrov staan en zijn vaak samengesteld uit vroegere leden van de zogenaamde kadyrovtsy. Volgens ICG, geciteerd in een rapport van de Deense asielinstanties van 2015, staan vooral de OMON (*Otryad Mobilnyy Osobogo Naznacheniya*), de PPSM-2 (Patrouille-post dienst nr. 2 van de politie) en het Olieregiment (Neftyanoy polk) dicht bij Kadyrov.⁶⁸ Daarnaast zijn er ook de bataljons Yug (Zuid) en Sever (Noord; ook 141ste speciaal gemotoriseerd regiment genaamd) die officieel onder de 46ste

⁵⁹ Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, pp. 25, 27, [url](#)

⁶⁰ Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, p. 20, [url](#); Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), 23/10/2018, [url](#)

⁶¹ Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), 23/10/2018, [url](#)

⁶² Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, pp. 24-25, [url](#)

⁶³ OSW, 14/11/2014, p. 15, pp. 21-22, [url](#); Memorial Human Rights Center, 30/09/2015, , pp. 5-8, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, pp. 15-16, [url](#)

⁶⁴ Caucasian Knot, 25/05/2017, [url](#)

⁶⁵ Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, p. 9, [url](#); Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, p. 16, [url](#); Caucasian Knot, 31/01/2019, [url](#)

⁶⁶ MVD Tsjetsjenië, s.d., [url](#)

⁶⁷ OSW, 25/08/2015, p. 20, [url](#); Yashin I., 02/2016, [url](#); IFRI, 03/2017, p. 15-16, [url](#); USDOS, 13/03/2019, [url](#)

⁶⁸ Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 12, [url](#)

brigade van de federale MVD vallen, maar in de praktijk rechtstreeks door Ramzan Kadyrov geleid worden.⁶⁹

Jamestown Foundation bericht in maart 2015 dat Kadyrov een nieuwe speciale eenheid gecreëerd heeft: de Snelle Reactie Speciale Groep, die deel uitmaakt van de speciale eenheid Terek, die formeel onder het Russische ministerie van Binnenlandse Zaken valt. In de praktijk is deze eenheid volgens Jamestown Foundation echter volledig autonoom en loyaal aan Ramzan Kadyrov.⁷⁰

In 2016 decreeteerde president Putin de oprichting van een Nieuwe Nationale Garde van de Russische Federatie (Rosgvardiya) die rechtstreeks onder het bevel valt van de Russische president en samengesteld wordt uit regionale MVD-eenheden. Vanaf januari 2017 start men in Tsjetsjenië eveneens met het overbrengen van verschillende MVD-eenheden naar de structuur van de Nationale Garde. Sharip Delimkhanov, een neef van Ramzan Kadyrov, leidt de Tsjetsjeense afdeling van de Rosgvardiya. In 2017 stapten 5.300 Tsjetsjeense MVD-manshappen over naar de Rosgvardiya. Het betreft de volgende eenheden: de MVD-bataljons Yug en Sever, de OMON, het Departement voor Speciale Bewaking (het vroegere Olieregiment), de SOBR-eenheid Terek, de luchtsteuneenheid en enkele kleinere eenheden. Volgens de ordediensten blijven de eenheden op hun actuele locatie gestationeerd.⁷¹

In juli 2017 tekende president Putin decreet nr. 345 waarmee hij de structuur wijzigde van de eenheden die antiterrorisme-acties in de Noordelijke Kaukasus uitvoeren. Het decreet bepaalt dat de bevelhebbers van de Rosgvardiya de leiding hebben over al de eenheden die antiterroristische acties uitvoeren in de regio.⁷²

De meeste eenheden die in de structuur van de Rosgvardiya in Tsjetsjenië terecht komen zijn eenheden die dicht bij Kadyrov staan. De overheidkritische nieuwssite Kavkaz Realii en de militaire analist Pavel Luzin schrijven dat hoewel deze eenheden nu formeel niet meer onder het bevel van Kadyrov staan ze in de praktijk in de eerste plaats trouw aan hem zullen blijven en Kadyrov ze de facto controleert. Dat de commandanten van deze eenheden vertrouwelingen van Kadyrov zijn lijkt dit volgens Kavkaz Reallii te bevestigen.⁷³ Ook professor Marlène Laruelle, co-directrice van het onderzoeksinstituut Ponars, schrijft in een IFRI rapport van 2017 dat de meeste analisten het er over eens zijn dat Kadyrov ondanks de hervormingen controle over zijn ordediensten zal bewaren.⁷⁴ In april 2019 schrijft de militaire nieuwsite militaryarms.ru dat de Tsjetsjeense afdelingen van de Rosgvardiya in de praktijk loyaal zijn aan Ramzan Kadyrov.⁷⁵

In een rapport van de Deense asielinstanties van 2015 verklaart de analist Mayrbek Vatchagaev dat er 27.000 politiemanshappen actief zijn in Tsjetsjenië. Bij dit getal worden de leden van de geheime diensten niet meegerekend. In hetzelfde rapport vermeldt ICG dat de verschillende politiediensten in Tsjetsjenië ongeveer 30.000 man sterk zijn. De politiediensten voeren het gros van de antiterroristische operaties uit. Daarnaast is er ook nog een Tsjetsjeense FSB-afdeling, die zeer beperkt deelneemt aan antiterroristische operaties.⁷⁶

De oppositie-activist Il'ya Yasin en professor Marlène Laruelle schrijven in rapporten over Tsjetsjenië van 2016 en 2017 dat de ordediensten waarover Kadyrov beschikt ongeveer 30.000 man sterk zijn.⁷⁷

⁶⁹ OSW, 01/2014 [url](#), p. 36; Caucasian Knot, 16/11/2018, [url](#)

⁷⁰ Jamestown Foundation, 27/03/2015, [url](#)

⁷¹ Caucasian Knot, 05/01/2017, [url](#); Kavkaz Realii, 05/01/2017, [url](#); Begemot, 21/08/2017, [url](#); Kavkaz Realii, 03/02/2017, [url](#); Novaya Gazeta, 09/04/2016, [url](#); Rosgvardiya, s.d., [url](#)

⁷² Australian Strategic Policy Institute, 27/03/2018, [url](#)

⁷³ Kavkaz Realii, 05/01/2017, [url](#); Intersection, 21/07/2017, [url](#)

⁷⁴ IFRI, 03/2017, p. 15-16, [url](#)

⁷⁵ Militaryarms.ru, 30/04/2019, [url](#)

⁷⁶ Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 26, 32, [url](#)

⁷⁷ IFRI, 03/2017, p. 15-16, [url](#); Yashin I., 02/2016, [url](#)

In 2015 merkt Ekaterina Sokiryanskaya van ICG op dat volgens haar een groot deel van de MVD-mansschappen in Tsjetsjenië gewone politiemannen zijn die hun werk willen doen, maar dat een groep van mogelijk 2000 à 3000 manschappen en commandanten de toon zetten en de ganse structuur controleren.⁷⁸

Het Nederlandse Ambtsbericht van 2014, het rapport van de Deense asielinstanties van 2015, het USDOS rapport van 2018 en het 2019 rapport van het Conflict Analysis and Prevention Center schrijven dat de ordediensten die dicht bij Kadyrov staan in een klimaat van wetteloosheid opereren.⁷⁹ ICG schrijft in 2015 dat volgens mensenrechtenactivisten in Tsjetsjenië de ordediensten er niet volgens de Russische wetgeving werken, maar in de eerste plaats de orders van Ramzan Kadyrov opvolgen.⁸⁰ Kadyrov speelt ook persoonlijk een rol in de antiterroristische operaties. Zo heeft hij meermaals per maand vergaderingen met de hoofden van de ordediensten waarbij hij zelf bevelen geeft.⁸¹

Een groot aantal bronnen meldt dat de veiligheids- en ordediensten voor een groot deel zijn samengesteld uit voormalige strijders die ofwel vrijwillig de (officiële) amnestieprocedures doorlopen hebben of die gedwongen zijn om van kamp te veranderen. Volgens Ekaterina Sokiryanskaya kunnen voormalige strijders privileges krijgen als ze zich aansluiten bij de veiligheids- of ordediensten. Er wordt van hen verwacht dat ze dankzij hun uitgebreide netwerk binnen het strijderskamp en hun kennis ervan, veel informatie aanleveren die naar arrestaties kan leiden.⁸²

Federale ordetroepen nemen volgens informatie uit het Nederlandse Ambtsbericht, van Landinfo en van International Crisis Group, nog zelden deel aan acties in Tsjetsjenië. President Putin verklaarde in oktober 2012 dat de rol van federale legereenheden in de strijd tegen Tsjetsjeense rebellen zich beperkt tot een coördinerende rol. Er vinden soms gemeenschappelijke operaties plaats waaraan zowel lokale als federale manschappen deelnemen, en federale legereenheden nemen enkel het voortouw als er een federaal KTO wordt uitgeroepen.⁸³ Er zijn volgens een rapport van de Deense asielinstanties van 2015 nog federale militaire basissen in Khankala, even buiten Grozny, en Borzoi aan de Georgische grens.⁸⁴

3. Typologie van het geweld

3.1. Aard van het geweld

3.1.1. Strijd ordediensten - rebellen

Uit een analyse van de berichtgeving over gewelddadige incidenten in Tsjetsjenië (zie onder andere de onafhankelijke nieuwswebsite www.kavkaz-uzel.ru), blijkt dat confrontaties tussen al dan niet vermoedelijke leden van rebellengroepen en veiligheidsdiensten (federaal leger, politie, andere

⁷⁸ RFE/RL, 01/07/2015, [url](#); IFRI, 03/2017, p. 15-16, [url](#)

⁷⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 06/08/2014, p. 62, [url](#); Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 12, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, pp. 27-28, [url](#)

⁸⁰ Memorial Human Rights Center, 15/01/2015, p. 15-17, p. 26, [url](#)

⁸¹ Memorial Human Rights Center, 16/05/2006, [url](#); Memorial Human Rights Center, 09/11/2009 [url](#); Danish Immigration Service, 10/2011, [url](#); ICG, 19/10/2012, [url](#); Memorial Human Rights Center 10/2012, [url](#); ICG, 06/09/2013, p. 30, [url](#)

⁸² Memorial Human Rights Center, 16/05/2006, [url](#); Danish Immigration Service, 10/2011, [url](#); Memorial Human Rights Center 10/2012, [url](#); OSW, 01/2014 [url](#), p. 17; ICG, 30/06/2015, p. 29, [url](#)

⁸³ Landinfo, 17/10/2012, [url](#); Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 17/01/2012, [url](#); ICG 19/10/2012, [url](#)

⁸⁴ Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 32, [url](#)

veiligheidsdiensten) zich het vaakst voordoen onder de vorm van een aanval of beschieting door strijders, een arrestatie die uitloopt op een schietpartij, of een (gewelddadige) poging tot arrestatie.

De voorbije jaren is deze vorm van geweld volgens verschillende bronnen afgenomen in aantal en in omvang. Zo schrijft OSW in november 2014 dat de militaire en terroristische acties van de rebellen steeds minder frequent en minder efficiënt worden.⁸⁵ ICG verklaart in een rapport van de Deense asielinstanties van 2015 dat er geen grootschalige gevechten meer plaatsvinden tussen de rebellen en de Tsjetsjeense of federale troepen.⁸⁶ In een artikel van Caucasian Knot van januari 2015 vermelden verschillende experts zoals Aleksandr Cherkasov van Memorial, Varvara Pakhomenko van ICG en Denis Sokolov, econoom en Kaukasus-expert, dat de slagkracht van de rebellen in de Noordelijke Kaukasus verminderde⁸⁷ en in december 2015 is deze slagkracht volgens Memorial zowat volledig vernietigd.⁸⁸ In 2018 schrijft Memorial dat er nog niet gesteld kan worden dat er in de regio een overgang plaatsvond van het laag intensiteitsconflict dat het sinds 2017 waarnam naar routine politiewerk.⁸⁹ In 2019 merkt Memorial op dat de rebellenactiviteit in de Noordelijke Kaukasus vooral in de periode 2009-2014 sterk afnam en dat ze in de periode 2015-2018 heel laag is en een tendens heeft tot een trage verdere afname. Dit neemt niet weg dat er nog een beperkte rebellenactiviteit aanwezig blijft, ook in 2019.⁹⁰

Memorial schrijft in 2017 en 2019 dat de rebellenbeweging in Tsjetsjenië, die nu zowat volledig onder IS-vlag opereert, gedesorganiseerd is en geen leiding meer heeft. Ze zijn op het moment niet in staat tot georganiseerde, grote acties. Volgens Memorial is de werking van de rebellen in de Noordelijke Kaukasus voor een deel verschoven van rebelleneenheden die permanent actief zijn naar wat ze slapende cellen noemt. Dit zijn geïsoleerde groepen van personen die geen contact hebben met gelijkaardige cellen elders in de regio. Ze hebben via sociale media contact met één of meerdere personen (veelal in het buitenland) die hen aanzetten tot het plegen van terroristische acties. Totdat ze deze terroristische operatie uitvoeren leiden ze een normaal leven en onthouden ze zich van gewelddadige acties. Volgens Memorial is hun eerste actie vaak ook hun laatste.⁹¹ In oktober 2018 schrijft de Kaukasusexpert E. Souleimanov eveneens dat de rebellen op dat moment meestal geen ervaring of training genieten. Wat contacten via sociale media betreft, merkt Souleimanov op dat de autoriteiten alle communicatiekanalen controleren, waaronder de elektronische media, wat ertoe leidt dat de contactmogelijkheden van potentiële rebellen beperkt worden tot hun nabije omgeving.⁹²

Volgens Caucasian Knot vonden er in de periode januari 2016 – 23 juni 2019 in Tsjetsjenië negen acties plaats waarvan het duidelijk is dat ze door IS-aanhangers uitgevoerd werden.⁹³

Op 17-18 december 2016 vonden er in Grozny enkele aanvallen tegen de ordediensten plaats. Hierbij werden bij afzonderlijke incidenten vier agenten en zeven rebellen gedood. Vier rebellen werden gearresteerd. Volgens de Tsjetsjeense ordediensten waren deze aanslagen uitgevoerd door een slapende cel van IS-aanhangers. Een zekere Said-Ibragim Ismailov leidde deze aanvallen op het terrein en hij werd op zijn beurt via sociale media aangestuurd door een zekere Al'-Bari.⁹⁴

⁸⁵ OSW, 14/11/2014, p. 21, [url](#)

⁸⁶ Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 9, [url](#)

⁸⁷ Caucasian Knot, 07/01/2015, [url](#)

⁸⁸ Memorial Human Rights Center, 29/12/2015, pp. 13-15, [url](#)

⁸⁹ Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, pp. 25, 27, [url](#)

⁹⁰ Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#)

⁹¹ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, pp. 2, 15-17, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, p. 22, [url](#).

⁹² Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), 23/10/2018, [url](#)

⁹³ Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#); Caucasian Knot, 06/04/2017, [url](#); Caucasian Knot, 21/05/2018, [url](#)

⁹⁴ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 18-19, [url](#); Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#); Memorial Human Rights Center, 20/12/2016, [url](#)

Op 11 januari 2017 vond er in het dorp Coci-Yurt een vuurgevecht plaats tussen de ordediensten en enkele aanhangers van IS. Vier vermoedelijke IS-leden werden hierbij gedood en 21 personen werden gearresteerd. In de daaropvolgende dagen werden in totaal een zestigtal verdachten gearresteerd.⁹⁵

Op 30 januari 2017 voerden enkele IS-aanhangers een aanval uit op de politie in Shali. Bij de gevechten kwamen twee agenten en minstens drie rebellen om het leven.⁹⁶

Op 24 maart 2017 voerden enkele veronderstelde IS-aanhangers een aanval uit op een basis van de Nationale Garde in de *rayon*⁹⁷ Naurskiy. Bij de aanval werden zes rebellen en zes dienstplichtigen gedood.⁹⁸

Op 20 maart 2018 viel een man in de *rayon* Staropromyslovskiy, in Grozny een politieagent aan, maar werd hierbij zelf gedood. IS eiste later deze aanslag op.⁹⁹

Op 19 mei 2018 voerden leden van IS een aanval uit op de Aartsengel-Mikhaelkerk in Grozny. Hierbij werden twee politiemannen, vier rebellen en een parochiaan gedood. Daarnaast raakten twee agenten en een parochiaan gewond. De aanval werd uitgevoerd door drie Tsjetsjenen en een Ingoesj.¹⁰⁰

Op 20 augustus 2018 vonden er drie gelijktijdige aanvallen op de ordediensten plaats die door IS opgeëist worden. In Shali vielen twee jongeren agenten met een mes aan. Ze verwonden twee agenten en werden beiden gedood. In Mesker-Yurt poogde een 17-jarige zichzelf op te blazen bij een controlepost. Enkel hijzelf kwam hierbij om het leven. In de *rayon* Leninskiy in Grozny reden twee jongeren met een lichte vrachtwagen drie agenten aan en werden daarna zelf door de politie gedood. De aangereden agenten overleefden de aanslag.¹⁰¹

Caucasian Knot schrijft dat Directorate 4¹⁰², een Telegramaccount dat activiteiten van rebellen opvolgt, bericht dat aan IS gelieerde rebellen op 22 april 2019 nabij Urus-Martan een aanval uitvoerden op een militair konvooi waarbij een niet nader bepaald aantal militairen om het leven kwam. Caucasian Knot kon geen andere bron over dit incident vinden. Opzoekingen door Cedoca leverden evenmin resultaat op.¹⁰³

Op 23 juni 2019 viel een jongeman, Akhmed Barzaev, in Grozny met een mes twee agenten aan. De agenten raakten hierbij gewond, de jongeman is doodgeschoten. IS eiste later de aanslag op.¹⁰⁴

In een overzicht van geweldsincidenten in 2017 vermeldt Caucasian Knot nog een tweetal andere incidenten waarbij veronderstelde rebellen strijd voeren met de ordediensten, zonder dat er een expliciete link is met IS. Op 30 januari 2017 vond in Shali een aanval op politiemannen plaats. Bij het incident kwamen twee leden van de ordediensten en drie vermoedelijke rebellen om het leven. Op 19 november 2017 vielen twee rebellen de politiepost van Roshni-Chu, *rayon* Urus-Martan aan. Ze werden beide gedood. Ook voor 2018 schrijft Caucasian Knot over twee van dergelijke incidenten. Op 3 januari 2018 schoot een vermoedelijke rebel het hoofd van de politie van Avtury dood. Op 16 september 2018 schoten de leden van de Rosgvardiya drie veronderstelde rebellen dood in de *rayon* Achkhoy-Martan. Op 25 januari 2019 tenslotte beschoten rebellen een politiepost nabij Sernovodsk. Twee agenten raakten hierbij gewond en de ordediensten vonden een dag erna het lijk van een vermoedelijke rebel

⁹⁵ Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#)

⁹⁶ Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#)

⁹⁷ Administratieve regio

⁹⁸ Caucasian Knot, 13/06/2017, [url](#); Caucasian Knot, 19/05/2018, [url](#)

⁹⁹ Caucasian Knot, 19/05/2018, [url](#)

¹⁰⁰ Caucasian Knot, 21/05/2018, [url](#); Caucasian Knot, 20/05/2018, [url](#)

¹⁰¹ Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, pp. 8-9, [url](#)

¹⁰² Directorate 4 [Telegram account], s.d., [url](#)

¹⁰³ Caucasian Knot, 06/05/2019, [url](#)

¹⁰⁴ Meduza, 23/06/2019, [url](#)

in een nabijgelegen bos. Voor de periode 25 januari – 21 juni 2019 maakt het overzicht geen melding van dergelijke incidenten.¹⁰⁵

Het aantal zelfmoordaanslagen is de laatste jaren sterk afgenomen in Tsjetsjenië. In 2018 vond er op 17 november volgens de ordediensten een poging tot een zelfmoordaanslag plaats in de *rayon* Staropromyslovskiy in Grozny. Een vrouw benaderde een controlepost en de politie zou een zelfmoordgordel bij haar gezien hebben waarop ze haar beschoten en de gordel ontplofte. Buiten de zelfmoordactivist vielen er geen slachtoffers. De autoriteiten verklaren dat IS hierbij betrokken is, maar volgens Caucasian Knot betwijfelen tal van analisten deze betrokkenheid.¹⁰⁶ Op 20 augustus 2018 vielen jongeren op drie locaties in Tsjetsjenië leden van de ordediensten aan. Volgens de ordediensten hadden ze allen explosief materiaal bij om zichzelf op te blazen, maar slaagde slechts één erin dit tot ontploffing te brengen. Er kwamen, hierbij geen leden van de ordediensten om het leven.¹⁰⁷ In de geraadpleegde bronnen vond Cedoca geen informatie over een zelfmoordaanslag in 2017 in de republiek.¹⁰⁸ De laatste voorgaande zelfmoordaanslag vond plaats in mei 2016 in Grozny waarbij één agent gedood werd. In 2015 vonden er geen zelfmoordaanslagen plaats en in 2014 vond er volgens Memorial één zelfmoordaanslag plaats in Tsjetsjenië; in oktober 2014 in Grozny.¹⁰⁹

Volgens informatie van de mensenrechtenorganisatie Memorial uit 2008 wordt de gewone burgerbevolking die geen uitstaans heeft met de autoriteiten, in Tsjetsjenië in het algemeen niet gevisieerd bij aanslagen door strijders. Indien er burgerslachtoffers en/of gewonden vallen, dan is dit veelal toevallig bij een gewapend treffen tussen de strijders en de ordediensten.¹¹⁰ Ook in het Nederlandse Ambtsbericht van januari 2012 wordt geschreven dat burgers meestal buiten schot blijven bij gewapende confrontaties.¹¹¹ In een rapport van de Deense asielinstanties van 2015 vermeldt de analist M. Vatchagaev dat de rebellen in Tsjetsjenië de burgerbevolking niet als doelwit hebben. Ze richten zich op specifieke groepen zoals politiemannen, moellahs en ambtenaren.¹¹² Een overzicht van het aantal burgerslachtoffers staat in hoofdstuk 3.2 Frequentie van het geweld. Er is voor de periode 2010 - juni 2019 in de geraadpleegde bronnen geen informatie teruggevonden over terroristische aanslagen in Tsjetsjenië die de burgerbevolking als doelwit hebben; met uitzondering van de aanslag op de Aartsengel-Mikhaelkerk in Grozny op 19 mei 2018.¹¹³

3.1.2. Acties ordediensten

Verschillende bronnen waaronder Memorial, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) en HRW vermelden dat de autoriteiten zich in hun strijd tegen de rebellie schuldig maken aan misbruiken die vaak gepaard gaan met geweld: onrechtmatige arrestaties, gefabriceerde rechtszaken, verdwijningen/ontvoeringen, foltering tijdens detentie, buitengerechtigde executies, collectieve vergeldingsacties zoals brandstichting in de huizen van familieleden van al dan niet vermeende strijders, opsluiting in geheime detentiecentra.¹¹⁴ Het mensenrechtenrapport van het USDOS van 2018 schrijft dat de ordediensten voornamelijk gebruik maken van veiligheidsoperaties in hun strijd tegen de rebellen. Hierbij zijn er nog steeds meldingen over verdwijningen, illegale

¹⁰⁵ Caucasian Knot, 24/03/2017, [url](#); Caucasian Knot, 19/05/2018, [url](#); Caucasian Knot, 29/01/2019, [url](#)

¹⁰⁶ Memorial Human Rights Center, 06/02/2019, [url](#); Caucasian Knot, 20/11/2018, [url](#)

¹⁰⁷ Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, p. 8, [url](#)

¹⁰⁸ ICG, 19/10/2012, [url](#)

¹⁰⁹ Memorial Human Rights Center 30/03/2015, p. 17, [url](#); On Kavkaz, 09/05/2016, [url](#)

¹¹⁰ Memorial Human Rights Center, 03/06/2008, [url](#); Accord-UNHCR, 04/2008, [url](#)

¹¹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, 17/01/2012, [url](#)

¹¹² Danish Immigration Service, 09/02/2015, p. 26, [url](#)

¹¹³ Caucasian Knot, 19/05/2018, [url](#); Caucasian Knot, 20/05/2018, [url](#)

¹¹⁴ HRW, 30/08/2016, p. 10, [url](#); PACE, 08/06/2016, [url](#); AI, 22/02/2017, [url](#); Memorial, 26/01/2017, [url](#); PACE, 08/06/2016, [url](#); Caucasian Knot, 24/03/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, pp. 9-10, [url](#); Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), 23/10/2018, [url](#); OVSE, 20/12/2018, p. 8, [url](#); Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, [url](#)

detenties, buitenrechtelijke executies en foltering.¹¹⁵ In 2018 schrijft Memorial dat er een verschuiving waar te nemen is van het doden van al dan niet vermeende leden van de rebellenbeweging naar arrestatie van deze personen. Memorial voegt eraan toe dat hierbij nog steeds sprake is van illegale arrestaties, foltering en verdwijningen.¹¹⁶

Meerdere bronnen stellen dat na de beslechting van de concurrentiestrijd tussen ordediensten onderling en ordediensten en het rechtsapparaat in het voordeel van Kadyrov-getrouwe diensten, het quasi onmogelijk is geworden om leden van de ordediensten te vervolgen.¹¹⁷ Zo schrijven de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa (Parliamentary Assembly Council of Europe, PACE) in 2016, Memorial in 2017 en het USDOS en de OVSE en European Asylum Support Office (EASO) in 2018 dat de Tsjetsjeense ordediensten opereren in een algemeen klimaat van straffeloosheid. Waarbij ICG, het USDOS en de onafhankelijke krant Novaya Gazeta eraan toevoegen dat de federale toezichtsorganen machteloos staan in Tsjetsjenië.¹¹⁸ OVSE schrijft dat het de indruk heeft dat Russische federale instellingen die in het algemeen goed werk leveren in Tsjetsjenië niet effectief zijn en ze de deelrepubliek als een speciaal geval behandelen waar straffeloosheid getolereerd wordt omwille van de stabiliteit.¹¹⁹

De Raad van Europa heeft in 2013 een rapport gepubliceerd van een werkbezoek van het Europees Comité ter Voorkoming van Foltering aan Tsjetsjenië in 2011. Het Comité stelde hierbij meerdere gevallen van fysieke en psychologische foltering van gedetineerden vast, waarvan sommigen op illegale detentieplaatsen vastgehouden werden. Volgens het Comité doet foltering zich vooral voor in zaken die verband houden met terrorisme en de rebellenbeweging. Verder stelt het Comité dat er duidelijke aanwijzingen zijn dat de autoriteiten niet de nodige stappen tot onderzoek en vervolging ondernemen wanneer ze gevallen van mogelijke foltering vaststellen.¹²⁰ In een opvolgingsrapport van 2016 schrijft PACE dat de ordediensten zich nog steeds schuldig maken aan het gebruik van foltering.¹²¹ In november - december 2017 voerde een delegatie van het Comité ter Voorkoming van Foltering van de Raad van Europa een bezoek uit aan Tsjetsjenië om meldingen van illegale detentie en mishandeling door de ordediensten te onderzoeken. Tot heden is het rapport van dit werkbezoek nog niet gepubliceerd.¹²²

Er gebeuren nog steeds ontvoeringen en illegale arrestaties in Tsjetsjenië, waarbij sommige personen verdwijnen na de ontvoering. Memorial toont aan dat de omstandigheden van de ontvoeringen en verdwijningen in het overgrote deel van de gevallen wijzen op de betrokkenheid van de autoriteiten of van gewapende groepen die met de autoriteiten samenwerken.¹²³ In een rapport van 2015 schrijft Memorial dat personen in Tsjetsjenië nog steeds het risico lopen om onterecht gearresteerd te worden. Veelal worden deze personen volgens Memorial in afzondering gehouden en gefolterd om een bekentenis af te dwingen. Indien ze een bekentenis afleggen worden deze personen uiteindelijk voor het gerecht gebracht en veroordeeld. Indien ze geen bekentenis afleggen lopen ze het risico gedood te worden in detentie en nadien spoorloos te verdwijnen of als een gedode rebel voorgesteld te worden

¹¹⁵ USDOS, 20/04/2018, [url](#)

¹¹⁶ Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, pp. 8, 22, [url](#)

¹¹⁷ Memorial Human Rights Center, 18/10/2010, [url](#); PACE, 29/09/2009, [url](#); Saferworld, 03/2012, [url](#); USDOS, 19/04/2013, [url](#); IDMC, 14/03/2013, [url](#); Memorial Human Rights Center 10/2012, [url](#); ICG, 06/09/2013, p. 30, [url](#); PACE, 08/06/2016, [url](#)

¹¹⁸ ICG, 30/06/2015, p. 28-31, [url](#); USDOS, 07/03/2017, [url](#); PACE, 08/06/2016, [url](#); Memorial, 26/01/2017, [url](#); Novaya Gazeta, 10/07/2017, [url](#); Novaya Gazeta, 31/07/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); OVSE, 20/12/2018, [url](#) p. 28; EASO, 08/2018, pp. 48-49, [url](#)

¹¹⁹ OVSE, 20/12/2018, pp. 32-33, [url](#)

¹²⁰ Council of Europe, 24/01/2013, [url](#)

¹²¹ PACE, 08/06/2016, [url](#)

¹²² Council of Europe, 07/12/2017, [url](#)

¹²³ Memorial Human Rights Center, 18/10/2010, [url](#); US Commission on International Religious Freedom, 04/2013, [url](#); USDOS, 19/04/2013, [url](#); Memorial Human Rights Center, 07/06/2016, [url](#)

door de ordediensten.¹²⁴ In een speciaal rapport van december 2018 schrijft de OVSE-rapporteur Wolfgang Benedek dat er nog steeds illegale detenties plaatsvinden in Tsjetsjenië waarbij de meerderheid van de slachtoffers vastgehouden worden in een politiegebouw, een militair gebouw of op een afgezonderde plaats. Ze kunnen er weken vastgehouden worden zonder contact met familieleden, toegang tot een advocaat of rechter. De gedetineerden worden onderworpen aan foltering met elektriciteit en stokslagen om hen tot bekentenissen te dwingen en vaak wordt hen voedsel en water onthouden. Er zijn volgens de OVSE ook meldingen van het eisen van afkoopsommen om gedetineerden vrij te laten. Tenslotte merkt de OVSE op dat er bij illegale arrestaties zich ook gevallen van illegale executies voordoen.¹²⁵

In januari 2019 schrijft de onafhankelijke nieuwssite Caucasian Knot dat de autoriteiten in Tsjetsjenië soms officieel berichten over speciale operaties waarbij enkel veronderstelde rebellen gedood worden en er geen slachtoffers bij de ordediensten of burgers vallen. Dergelijke berichten moet men zeer omzichtig bekijken, maar het is vaak uiterst moeilijk tot onmogelijk om de precieze omstandigheden ervan na te gaan. Er kan volgens Caucasian Knot bij dergelijke gevallen soms sprake zijn van het verdoezelen van buitengerechtelijke executies.¹²⁶

Verschillende organisaties, waaronder Memorial, USDOS en Jamestown Foundation vermelden sinds 2013 dat het aantal verdwijningen afneemt, maar tegelijk stellen ze dat het aantal aangiftes en getuigenissen sterk afneemt en het dus steeds moeilijker wordt om een juist beeld te krijgen van de omvang van het fenomeen. Memorial vermeldt in 2016 dat de gekende gevallen van verdwijningen slechts het topje van de ijsberg zijn en dat enkel een beperkt aantal bekend raakt in de media. De familieleden zijn volgens Memorial bang om verdwijningen aan te klagen en zijn er vaak van overtuigd dat klacht indienen over een verdwijning nutteloos is. Daardoor is het moeilijker geworden om een correct beeld van de situatie te krijgen.¹²⁷ PACE vermeldt in een rapport van 2016 en het USDOS in zijn mensenrechtenrapport van 2017 dat er zich nog steeds verdwijningen voordoen in Tsjetsjenië.¹²⁸ In oktober 2017 schrijft Caucasian Knot dat er opnieuw een toename is van het aantal verdwijningen in Tsjetsjenië en dat de ordediensten het opnieuw "systematischer" toepassen. Aleksandr Cherkasov van Memorial verklaart dat wanneer familieleden zich officieus of officieel tot de autoriteiten wenden voor hulp om de slachtoffers terug te vinden, dit vaak een tegenovergesteld effect heeft. De familieleden zullen dan vaak gedwongen worden om zich publiek te verontschuldigen. Dit leidt er nog steeds toe dat familieleden niet snel aangifte zullen doen van verdwijningen, maar, in het geval ze die hebben, een beroep zullen doen op informele contacten. De analiste Ekaterina Sokiryanskaya verklaart dat het quasi onmogelijk is om via het Onderzoeksc comité of mensenrechtenorganisaties verdwenen familieleden te vinden of vrij te krijgen. Volgens Sokiryanskaya en het USDOS bevestigen verschillende bronnen dat er in 2017 opnieuw een toename is van het aantal verdwijningen en illegale arrestaties in Tsjetsjenië. In de meeste gevallen zouden leden van de ordediensten hiervoor verantwoordelijk zijn.¹²⁹ In april 2019 schrijft Memorial dat het geen duidelijk zicht heeft op het aantal verdwijningen in Tsjetsjenië.¹³⁰

Caucasian Knot schrijft in oktober 2017 dat het weet heeft van minstens 43 verdwenen personen in 2017. In deze 43 gevallen traden de familieleden op een of andere manier in de openbaarheid over de verdwijning. Caucasian Knot voegt er aan toe dat het geen exhaustieve lijst is en dat het personen

¹²⁴ Memorial Human Rights Center, 19/01/2015, pp. 5-6, [url](#)

¹²⁵ OVSE, 20/12/2018, pp. 8-10, 19, [url](#)

¹²⁶ Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹²⁷ Memorial Human Rights Center, *Статистика похищений и убийств. Чечня (2011 год) [Statistieken van ontvoeringen en moorden, Tsjetsjenië (2011)]*, s.d., [url](#); Forum 18, 23/07/2012, [url](#); United States Commission on International Religious Freedom, 04/2013, [url](#); USDOS, 19/04/2013, [url](#); Jamestown Foundation, 24/07/2012, [url](#); Memorial Human Rights Center, 07/06/2016, p. 28-30, [url](#),

¹²⁸ PACE, 08/06/2016, [url](#); USDOS, 07/03/2017, [url](#)

¹²⁹ Caucasian Knot, 27/10/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#)

¹³⁰ Caucasian Knot, 17/04/2019, [url](#)

met de meest uiteenlopende profielen betreft.¹³¹ Op 5 december 2017 bericht Caucasian Knot dat er in de nacht van 21 november 2017 zeven mannen illegaal gearresteerd en verdwenen zijn in Grozny.¹³²

Novaya Gazeta bericht in juli 2017 dat er in december 2016 en januari 2017 een 200-tal personen gearresteerd werden naar aanleiding van een aanslag in Grozny op 17 december 2016. De arrestaties vonden plaats in onder andere Grozny, Kurchaloy, Coci-yurt en Mayrtup. Tegen sommigen werd een strafzaak geopend, maar volgens Novaya Gazeta werden minstens 27 van deze personen en mogelijk zelfs 56, buitengerechtelijk geëxecuteerd door leden van de Tsjetsjeense ordediensten in de nacht van 25 op 26 januari 2017. Novaya Gazeta verkreeg documenten van de Tsjetsjeense MVD die deze executies zouden bevestigen. Volgens Memorial hebben de familieleden van deze 27 personen geen enkele informatie over hun situatie en verblijfplaats. Van één persoon, Ismail Bergaev, is geweten dat hij overleed in ziekenhuis nr. 9 in Grozny. Volgens de autoriteiten bezweek hij aan verwondingen die hij opliep tijdens een vuurgevecht met de ordediensten.¹³³ De woordvoerder van president Putin verklaarde dat ze op de hoogte waren van de berichten van de executies, maar dat de lokale ordediensten deze geruchten afdeden als leugens.¹³⁴

Op 24 juli 2017 overhandigt Memorial dossiers over 13 mannen die in de periode december 2016 - februari 2017 in Tsjetsjenië verdwenen aan de Russische ombudsvrouw voor de mensenrechten, Moskal'kova. Van een van hen, Said-Ramzan Abdulkerimov, is geweten dat hij stierf in politiedetentie, maar van de anderen ontbreekt sindsdien elk spoor.¹³⁵

Eind juli 2017 schrijft Novaya Gazeta dat familieleden van de 27 vermoedelijk geëxecuteerde personen door de Tsjetsjeense ordediensten bedreigd werden na de publicatie van hun namen in deze krant. Ook werden de paspoorten van de 27 personen opgeëist en zijn volgens Novaya Gazeta de mobiele telefoons van enkele van hen naar Tsjetsjeense eenheden in Syrië gestuurd om zo te kunnen aantonen dat deze personen daar verblijven.¹³⁶

In september 2017 bezocht de Russische ombudsvrouw voor Mensenrechten, Moskal'kova, Tsjetsjenië naar aanleiding van de berichtgeving van Novaya Gazeta. Volgens Memorial werden de familieleden van de 27 personen door de Tsjetsjeense ordediensten bedreigd om geen contact op te nemen met Moskal'kova. De Tsjetsjeense autoriteiten gaven zelf enkele verklaringen voor de verdwijning van de 27 personen (zoals: natuurlijke dood, betrokken naar Syrië), maar die steunen volgens Memorial niet op feiten.¹³⁷

Caucasian Knot bericht dat de ordediensten in april 2018 een inwoner van Berdykel arresteerden. De dag erna brachten de ordediensten zijn levenloze lichaam naar zijn familie. Zijn lichaam vertoonde sporen van slagen.¹³⁸

Het nieuwsagentschap Kavkaz Realii schrijft dat op 5 oktober 2018 in de *rayon* Oktyabrskiy in Grozny vier personen gearresteerd zijn door de SOBR-eenheid Terek. De ordediensten verklaren daarna aan de familie dat deze personen niet door hen vastgehouden worden en sindsdien zijn ze spoorloos.¹³⁹

¹³¹ Caucasian Knot, 27/10/2017, [url](#)

¹³² Caucasian Knot, 05/12/2017, [url](#)

¹³³ Memorial Human Rights Center, 10/10/2017, [url](#), pp. 12-16; Novaya Gazeta, 10/07/2017, [url](#); Novaya Gazeta, 31/07/2017, [url](#)

¹³⁴ OC Media, 11/07/2017, [url](#)

¹³⁵ RFE/RL, 27/07/2017, [url](#)

¹³⁶ Novaya Gazeta, 31/07/2017, [url](#)

¹³⁷ Memorial Human Rights Center, 10/10/2017, pp. 16-19, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#)

¹³⁸ Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹³⁹ Kavkaz Realii, 30/10/2018, [url](#)

Familieleden van (vermoedelijke) rebellenstrijders worden door de autoriteiten verantwoordelijk gehouden voor de daden van hun verwanten.¹⁴⁰ De Tsjetsjeense autoriteiten hebben regelmatig waarschuwingen geuit aan de familieleden dat er represailles zouden volgen als ze hun zonen niet kunnen overhalen om de wapens neer te leggen. Dergelijke represailles doen zich voor onder de vorm van het platbranden van de huizen van familieleden, uitsluiting van de families uit hun leefgemeenschap, of vervolging van familieleden. Dit wordt bevestigd door meerdere bronnen, waaronder International Crisis Group, USDOS, OVSE, EASO en analisten en mensenrechtenactivisten zoals Ekaterina Sokiryanskaya en Oleg Orlov.¹⁴¹ In 2016 en 2017 vermeldt Memorial dat de praktijk van het bestraffen van familieleden van rebellen via arrestaties, detentie, vernielen van woningen en ontslag voortduren. In januari 2017 stelt Memorial enkele gevallen vast waarbij niet enkel rechtstreekse familieleden, maar ook een meer wijde kring van mannelijke familieleden bestraffingen ondergaan.¹⁴² In augustus 2017 worden bijvoorbeeld de familieleden van Magomed Taramov en Dzhamal Tazbiev fysiek mishandeld omdat ze publiekelijk protesteren tegen de detentie van de twee mannen wegens betrokkenheid bij de aanslag in Grozny in december 2016. De twee mannen verklaren bekentenissen te hebben afgelegd onder druk van foltering. Ook dorpsgenoten die een open brief voor hun vrijlating ondertekenen zouden door de ordediensten onder druk gezet zijn, waarna ze verklaarden "per ongeluk" de brief te hebben ondertekend. Uiteindelijk veroordeelde men de twee mannen tot vijf jaar gevangenis.¹⁴³ Na een drievoudige aanval op de ordediensten op 20 augustus 2018 arresteren de ordediensten, volgens Memorial en de Kaukasusexpert E. Souleimanov, ook een groot aantal familieleden en kennissen van de aanslagplegers. Op 22 augustus 2018 arresteerde men volwassen familieleden, maar op 23-25 augustus 2018 ook minderjarige familieleden en kennissen. In totaal arresteerde men een 200-tal personen die gedurende een periode gaande van een dag tot een week vastgehouden werden. De directe familieleden van de aanslagplegers zagen zich eind augustus-begin september 2018 onder druk van de ordediensten verplicht om weg te trekken uit hun woonplaats Shali.¹⁴⁴

3.2. Frequentie van het geweld

Het is zo goed als onmogelijk om een volledig zicht te krijgen op de frequentie van gewelddaden in Tsjetsjenië. Enerzijds door de quasi afwezigheid van onafhankelijke media, anderzijds door de informatieoorlog die gevoerd wordt door de strijdende partijen.¹⁴⁵ In rapporten van 2014 vermeldt Memorial dat er vaak geen nadere details beschikbaar zijn over gevechten die in Tsjetsjenië plaatsvinden tussen rebellen en de autoriteiten. Informatie komt volgens Memorial slechts zeer gedoseerd de republiek uit en de Tsjetsjeense MVD publiceert beperkte operationele informatie over terroristische activiteiten.¹⁴⁶ In 2018 en 2019 schrijft Caucasian Knot dat het niet steeds mogelijk is om verklaringen van de ordediensten te verifiëren en dat cijfermateriaal over geweld niet altijd volledig correct is.¹⁴⁷

¹⁴⁰ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 21-22, [url](#); Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, pp. 9-10, [url](#); Asia Europe Journal (Souleimanov E.A.), 07/2018, p. 98, [url](#); Conflict Analysis and Prevention Center, 31/01/2019, pp. 56-57, [url](#)

¹⁴¹ ICG, 19/10/2012, [url](#); ICG, 19/10/2012, [url](#); Jamestown Foundation, 15/03/2013, [url](#); USDOS, 19/04/2013, [url](#); OSAR, 22/04/2013, [url](#); ICG, 30/06/2015, p. 9-10, [url](#); Caucasian Knot, 07/01/2017, [url](#); Sobesednik, 17/01/2017, [url](#); USDOS, 20/04/2018, [url](#); OVSE, 20/12/2018, pp. 19-20, [url](#); EASO, 08/2018, pp. 46-47, [url](#)

¹⁴² Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 21-22, [url](#); Memorial Human Rights Center, 07/06/2016, [url](#)

¹⁴³ Caucasian Knot, 29/08/2017, [url](#); Caucasian Knot, 06/09/2017, [url](#); ICG, 26/03/2018, [url](#)

¹⁴⁴ Memorial Human Rights Center, 25/10/2018, pp. 9, 11, [url](#); Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), 23/10/2018, [url](#)

¹⁴⁵ RFE/RL, 20/02/2012, [url](#); Memorial Human Rights Center, 14/03/2012, [url](#); Caucasian Knot, 16/01/2013, [url](#)

¹⁴⁶ Memorial Human Rights Center, 17/01/2014, p. 15 [url](#); Memorial, 23/01/2014, p. 18, [url](#)

¹⁴⁷ Caucasian Knot, 14/03/2018, [url](#); Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

Caucasian Knot telde in 2018 drie terroristische ontploffingen in Tsjetsjenië tegenover vier ontploffingen in 2017, drie ontploffingen in 2016, vier ontploffingen in 2015, drie in 2014 en achttien in 2013.¹⁴⁸ Met ontploffingen worden alle doelbewuste ontploffingen door zowel zelfgemaakte als militaire springtuigen bedoeld, van militaire en industriële doelwitten, of objecten zoals pijpleidingen en spoorwegen. In dit aantal zijn ook de zelfmoordaanslagen opgenomen. In 2013 vond er volgens Caucasian Knot één zelfmoordaanslag plaats in Tsjetsjenië. Dit was op 16 september 2013 in Sernovodsk, waarbij de zelfmoordactivist en drie politiemannen om het leven kwamen.¹⁴⁹ Memorial en Caucasian Knot vermelden dat er in 2014 één zelfmoordaanslag plaatsvond in Tsjetsjenië; dit was 5 oktober 2014 in Grozny waarbij vijf agenten om het leven kwamen en er dertien gewond raakten.¹⁵⁰ In de geraadpleegde bronnen is geen informatie gevonden over een eventuele zelfmoordaanslag in Tsjetsjenië in 2015. OnKavkaz vermeldt dat er op 9 mei 2016 in Grozny een zelfmoordactivist zichzelf opblies, waarbij een agent om het leven kwam en er zes verwond werden. Een tweede aanwezige zelfmoordactivist werd ter plaatse door de ordediensten gedood.¹⁵¹ In de geraadpleegde bronnen vond Cedoca geen informatie over een zelfmoordaanslag in Tsjetsjenië in 2017. In 2018 vonden er volgens Caucasian Knot twee zelfmoordaanslagen plaats in Tsjetsjenië.¹⁵²

In 2018 stelde Caucasian Knot 11 incidenten vast waarbij geschoten werd, tegenover acht in 2017, zes in 2016, drie in 2015 en tien in 2014.¹⁵³

Onderstaande tabel geeft de cijfers weer die Memorial en Caucasian Knot verzamelden over het aantal slachtoffers bij de ordediensten in de strijd tegen de rebellen in de laatste jaren:

Jaar	Cijfers Memorial		Cijfers Caucasian Knot	
	Gedode ordediensten	Gewonde ordediensten	Gedode ordediensten	Gewonde ordediensten
2019 ¹⁵⁴ (januari-februari)	0	2	0	2
2018 ¹⁵⁵	3	8	4	-
2017 ¹⁵⁶	12	12	13	14
2016 ¹⁵⁷	5	10	5	5
2015 ¹⁵⁸	2	15	2	15
2014 ¹⁵⁹	24	56	26	64
2013 ¹⁶⁰	19	64	18	58

¹⁴⁸ Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#); Caucasian Knot, 30/01/2015, [url](#); Caucasian Knot, 04/02/2016, [url](#); Caucasian Knot, 01/02/2017, [url](#); Caucasian Knot, 15/01/2018, [url](#); Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹⁴⁹ Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#)

¹⁵⁰ Memorial Human Rights Center 30/03/2015, p. 17, [url](#); Newsru, 18/10/2014, [url](#)

¹⁵¹ On Kavkaz, 09/05/2016, [url](#)

¹⁵² Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹⁵³ Caucasian Knot, 04/02/2016, [url](#); Caucasian Knot, 01/02/2017, [url](#); Caucasian Knot, 15/01/2018, [url](#); Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹⁵⁴ Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#); Caucasian Knot, , 25/04/2019, [url](#)

¹⁵⁵ Caucasian Knot, 01/06/2018, [url](#); Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#)

¹⁵⁶ Caucasian Knot, 15/01/2018, [url](#); Memorial Human Rights Center, 12/04/2018, [url](#)

¹⁵⁷ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 4, [url](#); Caucasian Knot, 01/02/2017, [url](#)

¹⁵⁸ Memorial Human Rights Center, 31/03/2016, p. 4, [url](#); Caucasian Knot, 04/02/2016, [url](#)

¹⁵⁹ Memorial Human Rights Center 30/03/2015, p. 19, [url](#); Caucasian Knot, 30/01/2015, [url](#)

¹⁶⁰ Memorial Human Rights Center, 17/04/2014, p. 5, [url](#); Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#)

Onderstaande tabel geeft het aantal vermoedelijke rebellen weer die volgens cijfers van Caucasian Knot de laatste jaren gedood werden. Caucasian Knot merkt bij deze cijfers op dat niet alle door hen opgesomde slachtoffers officieel bevestigd werden, maar deels afkomstig zijn van eigen informatie.¹⁶¹

	2019 ¹⁶² (januari- maart)	2018 ¹⁶³	2017 ¹⁶⁴	2016 ¹⁶⁵	2015 ¹⁶⁶	2014 ¹⁶⁷	2013 ¹⁶⁸
Aantal gedode vermoedelijke rebellen	1	21	20	20	10	24	20

Het Tsjetsjeense MVD verklaarde dat er in 2018 21 vermoedelijke rebellen gedood zijn en dat de ordediensten er 56 arresteerde. In 2017 zijn er volgens de MVD 18 vermoedelijke rebellen gedood, waarvan twee rebellenleiders.¹⁶⁹ Daarnaast werden er in 2017 85 rebellen en handlangers ervan gearresteerd.¹⁷⁰ Ramzan Kadyrov verklaart in januari 2017 dat er in 2016 in Tsjetsjenië 17 rebellen gedood werden en 19 gearresteerd werden.¹⁷¹ De Tsjetsjeense minister van Binnenlandse Zaken, Ruslan Alkhanov, verklaarde in januari 2016 dat er in 2015 19 rebellen gedood werden in Tsjetsjenië, waarvan één rebellenleider. Daarnaast werden er 69 vermoedelijke rebellen gearresteerd.¹⁷²

Wat betreft burgerslachtoffers werden er volgens cijfers van Caucasian Knot in Tsjetsjenië in 2018 2 burgers gedood en raakte er 1 gewond.¹⁷³ In 2017 werden er 26 burgers gedood en raakten er twee gewond.¹⁷⁴ In 2016 meldt dezelfde bron dat er 1 burger gedood werd en er 2 gewond raakten.¹⁷⁵ In 2015 vielen er volgens dezelfde bron 2 dodelijke burgerslachtoffers.¹⁷⁶ In 2014 telde Caucasian Knot eveneens twee dodelijke burgerslachtoffers bij het geweld.¹⁷⁷ In 2013 was er volgens deze bron één dodelijk burgerslachtoffer en waren er vier gewonden.¹⁷⁸

¹⁶¹ Caucasian Knot, 16/01/2013, [url](#); Caucasian Knot, 08/01/2012, [url](#); Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#)

¹⁶² Caucasian Knot, , 25/04/2019, [url](#)

¹⁶³ Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹⁶⁴ Caucasian Knot, 15/01/2018, [url](#)

¹⁶⁵ Caucasian Knot, 01/02/2017, [url](#)

¹⁶⁶ Caucasian Knot, 04/02/2016, [url](#)

¹⁶⁷ Caucasian Knot, 30/01/2015, [url](#)

¹⁶⁸ Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#)

¹⁶⁹ Memorial Human Rights Center, 15/04/2019, [url](#)

¹⁷⁰ MVD Tsjetsjenië, s.d., [url](#)

¹⁷¹ Memorial Human Rights Center, 07/04/2017, p. 3, [url](#)

¹⁷² MVD Tsjetsjenië, 21/01/2016, [url](#)

¹⁷³ Caucasian Knot, 26/01/2019, [url](#)

¹⁷⁴ Caucasian Knot, 15/01/2018, [url](#); Caucasian Knot, 01/06/2018, [url](#)

¹⁷⁵ Caucasian Knot, 01/02/2017, [url](#)

¹⁷⁶ Caucasian Knot, 04/02/2016, [url](#)

¹⁷⁷ Caucasian Knot, 30/01/2015, [url](#)

¹⁷⁸ Caucasian Knot, 28/01/2014, [url](#)

Samenvatting

Alle bronnen geven aan dat er sinds 2009 in Tsjetsjenië geen sprake meer is van wijdverbreide en zwaarwegende mensenrechtenschendingen of schendingen van het humanitaire volkenrecht. Er is echter nog geweld aanwezig in Tsjetsjenië, maar dat is beperkter in omvang en meer gericht. Zo maken alle bronnen gewag van mensenrechtenschendingen die gepleegd worden door het regime van Ramzan Kadyrov en aanslagen die gepleegd worden door de rebellen. Het geweld van de autoriteiten is in de eerste plaats gericht tegen leden van de rebellenbeweging en hun verwanten, maar blijft niet beperkt tot deze groep. De rebellen voeren voornamelijk gewelddadige acties uit tegen leden van de ordediensten.

De sterke controle die het regime uitoefent over de maatschappij zorgt er volgens bronnen voor dat er slechts een beperkte hoeveelheid informatie over eventuele mensenrechtenschendingen en de algemene situatie in de republiek naar buiten komt.

De rebelleneenheden van Imarat Kavkaz zijn volgens de bronnen in de loop van 2015 zo goed als volledig buiten spel gezet en vormen geen factor meer in de regio. Dit werd enerzijds veroorzaakt door acties van de ordediensten en anderzijds door de opkomst van IS in de Noordelijke Kaukasus. Een aantal potentiële rekruten voor de rebellenbeweging in Tsjetsjenië trekken naar het Midden-Oosten om er te strijden in de rangen van IS. Daarnaast bouwen rebellen in Tsjetsjenië onder de vlag van IS een beperkte eigen structuur van zelfstandig opererende cellen uit. Tot op heden blijven de activiteiten en impact van IS-eenheden in Tsjetsjenië nog beperkt, maar het is onduidelijk hoe dit in de nabije toekomst kan evolueren. Tegelijk neemt het aantal rekruten die naar het Midden-Oosten trekken sterk af.

De Tsjetsjeense ordediensten staan volgens de bronnen onder rechtstreekse controle van Kadyrov, wat uitzonderlijk is in de regio, waar de ordediensten veelal door het federale centrum geleid worden. De Tsjetsjeense ordediensten maken zich volgens de bronnen schuldig aan tal van mensenrechtenschendingen en doen dit in een klimaat van straffeloosheid. De bronnen spreken van: onrechtmatige arrestaties, gefabriceerde rechtszaken, verdwijningen en ontvoeringen, foltering tijdens detentie, buitengerechtigde executies en collectieve vergeldingsacties zoals brandstichting in de huizen van familieleden van al dan niet vermeende strijders.

Het cijfermateriaal over het aantal geweldsincidenten en het aantal slachtoffers is beperkt. De beschikbare cijfers zijn volgens verschillende bronnen een onderschatting, maar wijzen op een daling van het aantal slachtoffers, zowel bij de ordediensten, rebellen als de burgers. Deze evolutie zet zich sinds 2013 bijna onafgebroken door tot 2017 toen er een stijging van het aantal slachtoffers waar te nemen valt. In 2018 is er een daling van het aantal slachtoffers bij de ordediensten, het aantal slachtoffers bij rebellen en burgers blijft min of meer constant.

Bibliografie

Rechtstreekse contacten

Medewerker van een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie die reeds jaren actief is in Tsjetsjenië, e-mail, 31/05/2018 [Omwille van veiligheidsredenen wenst deze persoon anoniem te blijven en mogen zijn contactgegevens niet verspreid worden.]

Geschreven en audiovisuele bronnen

ACCORD-UNHCR, *Chechnya: Summary of the ACCORD-UNHCR Country of Origin Information Seminar (Vienna, 18 October 2007)*, 04/2008, <http://www.unhcr.org/cgi-bin/txis/vtx/refworld/rwmain?docid=480dfb652> [geraadpleegd op 14/04/2008]

Amnesty International (AI), *Amnesty International Report 2016/17*, 22/02/2017, <https://www.amnesty.org/download/Documents/POL1048002017ENGLISH.PDF> [geraadpleegd 15/06/2017]

Asia Europe Journal (Souleimanov E.A.), *Frankenstein in Grozny: vertical and horizontal cracks in the foundation of Kadyrov's rule*, 07/2018, https://www.researchgate.net/publication/326672842_Frankenstein_in_Grozny_vertical_and_horizontal_cracks_in_the_foundation_of_Kadyrov's_rule [geraadpleegd 21/06/2019]

Australian Strategic Policy Institute, *Counterterrorism yearbook 2018*, 27/03/2018, https://s3-ap-southeast-2.amazonaws.com/ad-aspi/2018-04/ASPI%20Counterterrorism%20YB2018.pdf?FwGhpI3OBFhspKnvxVLGkUjWHcU_SHrT [geraadpleegd 01/06/2018]

Begemot, *Росгвардия наращивает силы в Чечне [Rosgvardiya bouwt zijn krachten op in Tsjetsjenië]*, 21/08/2017, <https://begemot.media/power/rosgvardiya-narashhivaet-sily-v-chechne/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *"Imarat Kavkaz" has split up*, 14/08/2010, <http://www.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/14133/?print=true> [geraadpleegd op 30/08/2010]

Caucasian Knot, *27 российских детей вывезены из Ирака [27 russische kinderen uit Irak overgebracht]*, 11/02/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/331542/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *36 человек стали жертвами вооруженного конфликта в I квартале 2017 года в Чечне [36 personen werden het slachtoffer van een gewapend conflict in het 1ste kwartaal van 2017 in Tsjetsjenië]*, 15/04/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/300929/#> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *48 человек с начала 2017 года задержаны в Чечне за попытку примкнуть к ИГ [48 personen werden sinds het begin van het jaar gearresteerd in Tsjetsjenië wegens een poging om IS te vervoegen]*, 07/05/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/302302/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *78 persons became victims of armed confrontation in Chechnya during the first three months of 2012*, 11/04/2012, <http://dagestan.eng.kavkaz-uzel.ru/articles/20697/> [geraadpleegd op 04/06/2012]

Caucasian Knot, *Caucasians in the ranks of IS (ISIL)*, 28/11/2014, <http://eng.kavkaz-uzel.ru/articles/30056/> [geraadpleegd 07/06/2015]

Caucasian Knot, *Аналитики усомнились в причастности ИГ* к подрыву смертницы в Грозном [Analysten betwijfelen betrokkenheid van IS bij explosie zelfmoordenares in Grozny]*, 20/11/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/328160/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *Атака на силовиков в Чечне стала первой с начала года [Een aanval op de ordediensten in Tsjetsjenië was de eerste sinds het begin van het jaar]*, 29/01/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/330946/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *Батальон "Север" [Bataljon Noord]*, 16/11/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/259202/#> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *В Чечне в числе жертв вооруженного конфликта в 2011 году оказался 201 человек* [In Tsjetsjenbië bedraagt het aantal slachtoffers van het gewapens conflict in 2011 201 personen], 08/01/2012, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/198855/> [geraadpleegd op 21/06/2013]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2012 год жертвами вооруженного конфликта стали не менее 174 человек* [In Tsjetsjenië waren er in 2012 niet minder dan 174 slachtoffers van het gewapend conflict], 16/01/2013, Van: <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/218735/> [geraadpleegd op 07/06/2013]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2013 год жертвами вооруженного конфликта стали не менее 101 человека* [In Tsjetsjenië waren er in 2013 niet minder dan 101 slachtoffers van het gewapend conflict], 28/01/2014, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/237203/> [geraadpleegd op 12/06/2014]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2014 год более чем на 15% выросло число жертв вооруженного конфликта* [In Tsjetsjenië nam in 2014 het aantal slachtoffers van het gewapend conflict toe met 15%], 30/01/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/256459/> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2015 год число жертв вооруженного конфликта сократилось на 74%, число терактов возросло* [In Tsjetsjenië verminderde het aantal slachtoffers van gewapend conflict met 75%, het aantal aanslagen nam toe], 04/02/2016, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/277086/> [geraadpleegd op 30/05/2016]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2016 год число жертв вооруженного конфликта выросло на 43%* [In Tsjetsjenië steeg het aantal slachtoffers van het gewapend conflict met 43%], 01/02/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296892/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *В Чечне за 2017 год число жертв вооруженного конфликта выросло на 74%* [In Tsjetsjenië steeg het aantal slachtoffers van het gewapend conflict met 74%], 15/01/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/315124/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Власти Чечни заявили о новой тактике борьбы с боевиками* [De Tsjetsjeense autoriteiten melden een nieuwe tactiek voor de strijd met de rebellen], 02/01/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/255032/> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Caucasian Knot, *Возобновлено дело о причастности двух жителей Чечни к боевикам Сирии* [De zaak van betrokkenheid van twee inwoners van Tsjetsjenië bij de rebellen van Syrië werd hervat], 13/05/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/320376/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Выходцы с Кавказа в рядах ИГ (ИГИЛ)* [Inwoners van de Kaukasus in de rangen van IS (ISIS)], 13/06/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/251513/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *Выходцы с Кавказа в рядах ИГ (ИГИЛ)* [Personen uit de Kaukasus in de rangen van IS (ISIS)], 21/05/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/251513/#> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Двое подростков в Чечне заподозрены в подготовке к участию в сирийском конфликте* [Twee minderjarigen worden verdacht van voorbereidingen om deel te nemen aan het Syrische conflict], 05/04/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/260655/> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Caucasian Knot, *Жители Грозного сообщили о проверках силовиками мобильных телефонов у молодёжи* [Inwoners van Grozny controles door de ordediensten van de mobiele telefoons van jongeren], 24/03/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/259374/> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Caucasian Knot, *Житель Чечни осужден за участие в ИГ* [Inwoner van Tsjetsjenië veroordeelt voor deelname aan IS], 11/04/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/334203/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *Жительница Чечни осуждена за попытку уехать в Сирию* [Inwoonster van Syrië veroordeeld voor een poging om naar Syrië te gaan], 24/05/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/303196/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *За первые три месяца 2013 года в Чечне жертвами вооруженного конфликта стали 37 человек* [Tijdens de eerste drie maanden van 2013 waren er 37 slachtoffers van het gewapend conflict in Tsjetsjenië], 12/04/2013, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/222788/> [geraadpleegd op 07/06/2013]

Caucasian Knot, *ИГ* взяло ответственность за нападение на храм в Грозном* [IS eist verantwoordelijkheid op voor aanval op de kerk in Grozny], 20/05/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/320677/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Кризис власти в Имарате Кавказ не помешает вооруженной борьбе боевиков, считают эксперты* [Machts crisis in het Kaukasus Emiraat zal de gewapende strijd van de strijders niet verhinderen, menen experten], 21/08/2010, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/173223/?print=true> [geraadpleegd op 30/08/2010]

Caucasian Knot, *МВД в 2016 году насчитало 19 выехавших к сирийским боевикам жителей Чечни* [MVD telde in 2016 19 inwoners van Tsjetsjenië die naar Syrië trokken], 26/01/2017 <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/296610/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *МВД Чечни отraportовало о снижении числа убитых боевиков в первом квартале 2019 года* [MVD Tsjetsjenië rapporteert daling van het aantal gedode rebellen in het eerste kwartaal van 2019], 25/04/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/334748/#> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *Напавший на полицейского житель Чечни ранее пытался уехать в Сирию* [Een inwoner die een agent aanviel probeerde voordien naar Syrië te gaan], 24/10/2016, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/291396/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *Новости Чечня* [Nieuws Tsjetsjenië], 01/06/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/chechnya> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *ОМОН, СОБР и спецназ МВД Чечни вошли в состав Росгвардии* [OMON, SOBR en specnaz MVD van Tsjetsjenië gaan op in de structuur van de Rosgvardia], 05/01/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295443/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Покаяние по-чеченски: бунт и пытки сельчан Красной Турбины* [Boete op z'n Tsjetsjeens : opstand en foltering van dorpsbewoners Kransnaya Turbina], 29/08/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/308182/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Политологи усомнились в достоверности заявления ИГ* о расстреле военных в Чечне* [Politologen betwijfelen de waarachtigheid van een verklaring van IS over het beschieten van militairen in Tsjetsjenië], 06/05/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/335146/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *Похищения людей в Чечне приняли системный характер* [Het ontvoeren van personen neemt in Tsjetsjenië systematische vormen aan], 27/10/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/311657/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Правозащитники констатировали усиление влияния Кадырова на чеченские диаспоры* [mesenrechtenactivisten stellen een versterking van de invloed van Kadyrov op de diaspora vast], 07/01/2017, <http://www.kavkaz-uzel.eu/articles/295531/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *Правозащитники рассказали об угрозе активизации вооруженного подполья в Чечне* [Mensenrechtenactivisten spraken over de dreiging van activering van gewapend verzet in Tsjetsjenië], 31/01/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/331055/#> [geraadpleegd 21/06/2019]

Caucasian Knot, *ПЦ "Мемориал" пять задержанных жителей Чечни после взрыва на дамбе исчезли* [Mensenrechtenorganisatie Memorial : vijf na de explosie van een dam gearresteerde inwoners van Tsjetsjenië verdwenen], 24/03/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/259386/> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Caucasian Knot, *Родственники сообщили о похищении семи жителей Грозного* [Familieleden melden de verdwijning van zeven inwoners van Grozny], 05/12/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/313389/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Северный Кавказ: на фоне роста насилия в Чечне боевики стали действовать гораздо эффективней* [Noordelijke Kaukasus : tegen de achtergrond van een stijging van het geweld in Tsjetsjenië handelen de rebellen meer effectief], 06/04/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/300522/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Caucasian Knot, *Тарамов и Тазбиев получили по 5 лет колонии* [Taramov en Tazbiev kregen vijf jaar kolonie], 06/09/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/309070/> [geraadpleegd 01/06/2018]

Caucasian Knot, *Усиление Кадырова сделало формальной отмену режима КТО в Чечне* [De versterking van Kadyrov leidde tot het formeel afschaffen van de KTO in Tsjetsjenië], 17/04/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/334428/> [geraadpleegd 21/06/2019]

- Caucasian Knot, *Чеченские силовики насчитали 15 желающих примкнуть к боевикам ИГ* [Tsjetsjeense ordediensten tellen 15 personen die wensen naar strijders van IS te gaan], 28/01/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/330910/> [geraadpleegd 21/06/2019]
- Caucasian Knot, *Чеченское подполье растет, но молодеет* [De Tsjetsjeense ondergrondse groeit, maar verjongt], 25/05/2017, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/303268> [geraadpleegd op 15/06/2017]
- Caucasian Knot, *Чечня обошла Дагестан в рейтинге нестабильных регионов Северного Кавказа* [Tsjetsjenië stak Dagestan voorbij in de rating van onstabiele regio's van de Noordelijke Kaukasus], 14/03/2018, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/317689/> [geraadpleegd 01/06/2018]
- Caucasian Knot, *Чечня после КТО: диверсии, теракты, похищения* [Tsjetsjenië na de КТО: sabotage, terreurdaden en ontvoeringen], 24/03/2017, https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/155726/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+kavkaz-uzel%2FuqrI+%28Кавказский+Узел+--+все+материалы%29 [geraadpleegd op 15/06/2017]
- Caucasian Knot, *Чечня после КТО: диверсии, теракты, похищения* [Tsjetsjenië na de КТО: acties, aanslagen, ontvoeringen], 19/05/2018, https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/155726/?utm_source=feedburner&utm_medium=feed&utm_campaign=Feed%3A+kavkaz-uzel%2FuqrI+%28Кавказский+Узел+--+все+материалы%29# [geraadpleegd 21/06/2019]
- Caucasian Knot, *Число жертв конфликта на территории Чечни уменьшилось на фоне активизации боевиков в 2018 году* [Aantal slachtoffers van het conflict op het territorium van Tsjetsjenië verminderd tegen de achtergrond van activisering van rebellen in 2018], 26/01/2019, <https://www.kavkaz-uzel.eu/articles/330852/> [geraadpleegd 21/06/2019]
- Caucasian Knot, *Эксперты считают ситуацию на Северном Кавказе опасной и прогнозируют эскалацию конфликта* [Experten vinden de situatie in de Noordelijke Kaukasus gevaarlijk en voorzien een escalatie van het conflict], 07/01/2015, <http://www.kavkaz-uzel.ru/articles/255197/> [geraadpleegd op 07/06/2015]
- Central Asia-Caucasus Analyst (Souleimanov E.), *Discontent with Kadyrov Leads to Increased Violence in Chechnya*, 23/10/2018, <http://cacianalyst.org/publications/analytical-articles/item/13542-discontent-with-kadyrov-leads-to-increased-violence-in-chechnya.html> [geraadpleegd 21/06/2019]
- Central-Asia - Caucasus Institute (Souleimanov E.), *Umarov's (non)registration: is the North Caucasus insurgency becoming divided?*, 19/08/2010, <http://www.cacianalyst.org/?q=node/5383/print> [geraadpleegd op 06/09/2010]
- Central-Asia - Caucasus Institute, *Caucasus Emirate Faces Further Decline after the Death of Its Leader*, 29/04/2015, <http://www.cacianalyst.org/publications/analytical-articles/item/13188-caucasus-emirate-faces-further-decline-after-the-death-of-its-leader.html> [geraadpleegd op 07/06/2015]
- Conflict Analysis and Prevention Center, *Will new waves of radicalization in the North Caucasus be prevented?*, 31/01/2019, http://cap-center.org/wp-content/uploads/2019/02/CVE_En.pdf [geraadpleegd 21/06/2019]
- Council of Europe, *Council of Europe anti-torture Committee visits the Chechen Republic of the Russian Federation*, 07/12/2017, <https://www.coe.int/en/web/cpt/-/council-of-europe-anti-torture-committee-visits-the-chechen-republic-of-the-russian-federation> [geraadpleegd 01/06/2018]
- Council of Europe, *Report by Thomas Hammarberg Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Following his visit to the Russian Federation from 12 to 21 May 2011*, 06/09/2011, <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1825257> [geraadpleegd op 11/06/2012]
- Council of Europe, *Report to the Russian Government on the visit to the North Caucasian region of the Russian Federation carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 27 April to 6 May 2011*, 24/01/2013, <http://www.cpt.coe.int/documents/rus/2013-01-inf-eng.htm>, [geraadpleegd op 17/06/2013]
- CSIS, *The 2014 Sochi Olympics, a patchwork of challenges*, 01/2014, http://csis.org/files/publication/140113_Markedonov_2014SochiOlympics_WEB.pdf [geraadpleegd op 12/04/2014]
- Danish Immigration Service, *Chechens in the Russian Federation. Report from Danish Immigration Service's fact finding mission to Moscow and St. Petersburg, the Russian Federation. 12 to 29 June 2011*, 10/2011,

<http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/6EC0730B-9F8E-436F-B44F-A21BE67BDF2B/0/ChechensintheRussianFederationFINAL.pdf> [geraadpleegd op 14/06/2012]

Danish Immigration Service, *Security and human rights in Chechnya and the situation of Chechens in the Russian Federation – residence registration, racism and false accusations. Report from the Danish Immigration Service’s fact finding mission to Moscow, Grozny and Volgograd, the Russian Federation From 23 April to 13 May 2014 and Paris, France 3 June 2014*, 09/02/2015, <https://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/662FD8CA-B89C-438C-B532-591500571951/0/ChechnyaFactfindingreport26012015FINALinklforside.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Danish Refugee Council, *Chechens in the Russian Federation – residence registration, racially motivated violence and fabricated criminal cases*, 20/08/2012, <http://www.nyidanmark.dk/en-us/publications/SearchPublications.htm?searchType=publications> [geraadpleegd op 17/06/2013]

Directorate 4 [Telegram account], s.d., <https://t.me/s/directorate4> [geraadpleegd 21/06/2019]

Dosh (Duduev A.), *Права человека, интервью [Mensenrechten, interview]*, 07/03/2014, http://www.dosh-journal.ru/?dl_id=45 [geraadpleegd op 12/04/2014]

Dosh, 1 (57), *Мемориал в Чечне совершается похищения [Memorial, in Tsjetsjenië worden er ontvoeringen gepleegd]*, 2016

Eto Kavkaz, *Надо прийти в мечеть и сказать: Сабсаби. Рамзан Кадиров. Россия [Je moet naar de moskee gaan en zeggen : Sabsabi , Ramzan Kadyrov, Rusland]*, 21/12/2017, <https://etokavkaz.ru/vozvrashchenty/nado-priiti-v-mechet-i-skazat-sabsabi-ramzan-kadyrov-rossiya> [geraadpleegd 01/06/2018]

European Asylum Support Office (EASO), *Country of Origin Information Report Russian Federation The situation for Chechens in Russia*, 08/2018, https://coi.easo.europa.eu/administration/easo/PLib/Chechens_in_RF.pdf [geraadpleegd 21/06/2019]

European Council on Refugees and Exiles (ECRE), *Guidelines on the treatment of Chechen internally displaced persons (IDPs), asylum seekers and refugees in Europe*, 8/03/2011, <http://www.ecre.org/files/Guidelines%20on%20the%20treatment%20of%20Chechen%20internally%20displaced%20persons%20%28IDPs%29,%20asylum%20seekers%20and%20refugees%20in%20Europe%20%282011%29%20f%20.pdf> [geraadpleegd op 02/05/2011]

Forum 18, *RUSSIA "Extremism" religious freedom survey, July 2012*, 23/07/2012, http://www.forum18.org/Archive.php?article_id=1724, [geraadpleegd op 17/06/2013]

Human Rights Watch (HRW), *Human Rights Violations in Russia’s North Caucasus*, 28/01/2016, <https://www.hrw.org/news/2016/01/28/human-rights-violations-russias-north-caucasus> [geraadpleegd op 30/05/2016]

Human Rights Watch (HRW), *Like Walking a Minefield*, 30/08/2016, https://www.hrw.org/sites/default/files/report_pdf/chechnya0816_1.pdf [geraadpleegd op 15/06/2017]

Human Rights Watch (HRW), *World Report 2013*, 31/01/2013, <http://www.hrw.org/world-report/2013/country-chapters/russia?page=3> [geraadpleegd op 07/06/2013]

Institut français des relations internationales (IFRI), *Le kadyrovisme : un rigorisme islamique au service du système Poutine ?*, 03/2017, https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/rmv99_m_laruelle_kadyrovisme_fr_2017.pdf [geraadpleegd op 15/06/2017]

Internal Displacement Monitoring Centre (IDMC), *IDPs increasingly neglected despite continuing needs*, 14/03/2013, [http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/\(httpInfoFiles\)/0E184FCE8D6E37B9C1257B2E00517AF9/\\$file/russia-overview-mar2013.pdf](http://www.internal-displacement.org/8025708F004BE3B1/(httpInfoFiles)/0E184FCE8D6E37B9C1257B2E00517AF9/$file/russia-overview-mar2013.pdf) [geraadpleegd op 17/06/2013]

International Crisis Group (ICG), *Chechnya: The Inner Abroad*, 30/06/2015, [http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/236-chechnya-the-inner-abroad.pdf](http://www.crisisgroup.org/~/media/Files/europe/caucasus/236-chechnya-the-inner-abroad.pdf) [geraadpleegd op 30/05/2016]

- International Crisis Group (ICG), *ISIS Returnees Bring Both Hope and Fear to Chechnya*, 26/03/2018, <https://www.crisisgroup.org/europe-central-asia/caucasus/chechnya-russia/isis-returnees-bring-both-hope-and-fear-chechnya> [geraadpleegd 01/06/2018]
- International Crisis Group (ICG), *The North Caucasus Insurgency and Syria: An Exported Jihad?*, 16/03/2016, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/238-the-north-caucasus-insurgency-and-syria-an-exported-jihad.pdf> [geraadpleegd 30/05/2016]
- International Crisis Group (ICG), *The North Caucasus: The Challenges of Integration (I), Ethnicity and Conflict*, 19/10/2012, <http://www.crisisgroup.org/en/regions/europe/north-caucasus/220-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-i-ethnicity-and-conflict.aspx> [geraadpleegd op 17/06/2013]
- International Crisis Group (ICG), *The North Caucasus: The Challenges of Integration (II), Islam, the Insurgency and Counter-Insurgency*, 19/10/2012, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/221-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-ii-islam-the-insurgency-and-counter-insurgency.pdf> [geraadpleegd op 17/06/2013]
- International Crisis Group (ICG), *The North Caucasus: The Challenges of Integration (III), Governance, Elections, Rule of Law*, 06/09/2013, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/226-the-north-caucasus-the-challenges-of-integration-iii-governance-elections-rule-of-law.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2014]
- International Crisis group (ICG), *Too Far, Too Fast: Sochi, Tourism and Conflict in the Caucasus*, 30/01/2014, <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/228-too-far-too-fast-sochi-tourism-and-conflict-in-the-caucasus.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2014]
- International Crisis Group (ICG), *Women in the North Caucasus Conflicts: An Under-reported Plight*, 09/06/2016, <http://blog.crisisgroup.org/europe-central-asia/2016/06/09/women-in-the-north-caucasus-conflicts-an-under-reported-plight/> [geraadpleegd op 09/06/2016]
- Intersection, *Феномен Росгвардии [Het fenomeen Rosgvardiya]*, 21/07/2017, <http://intersectionproject.eu/ru/article/security/fenomen-rosgvardii> [geraadpleegd 01/06/2018]
- Jamestown Foundation, *Death of Rebel-led Gakaev Brothers Traced to Government Planted Mole*, 15/03/2013, http://www.jamestown.org/programs/nc/single/?tx_ttnews%5Btt_news%5D=40610&tx_ttnews%5BbackPid%5D=687&no_cache=1 [geraadpleegd op 17/06/2013]
- Jamestown Foundation, *Kadyrov Takes Chechen Special Forces Training to New Heights*, 27/03/2015, [http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews\[swords\]=8fd5893941d69d0be3f378576261ae3e&tx_ttnews\[any_of_the_words\]=fundraising&tx_ttnews\[tt_news\]=43710&tx_ttnews\[backPid\]=7&cHash=fba3a8b4e221c34830713cb2594cce0#.VXqrWVLUf1U](http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews[swords]=8fd5893941d69d0be3f378576261ae3e&tx_ttnews[any_of_the_words]=fundraising&tx_ttnews[tt_news]=43710&tx_ttnews[backPid]=7&cHash=fba3a8b4e221c34830713cb2594cce0#.VXqrWVLUf1U) [geraadpleegd op 07/06/2015]
- Jamestown Foundation, *Kidnapping in the North Caucasus Is Prevalent but Varied Across Region*, 24/07/2012, http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=39668&tx_ttnews%5BbackPid%5D=590 [geraadpleegd op 17/06/2013]
- Jamestown Foundation, *Law enforcement's reliance on crude methods shows weakness of Russian rule in the North Caucasus*, in *Eurasia Daily Monitor* Volume 9 Issue 120, 25/06/2012, http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=39535&tx_ttnews%5BbackPid%5D=587 [geraadpleegd op 26/06/2012]
- Jamestown Foundation, *Moscow and Grozny Continue to Play Down Chechnya's Persistent Insurgency*, 26/10/2012, http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=40020&tx_ttnews%5BbackPid%5D=590 [geraadpleegd op 17/06/2013]
- Jamestown Foundation, *North Caucasus Militants Split Between Caucasus Emirate and Islamic State, as Radical Islam Gains Influence in Region*, 30/01/2015, [http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews\[tt_news\]=43473&no_cache=1#.VX_bv1LUf1U](http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews[tt_news]=43473&no_cache=1#.VX_bv1LUf1U) [geraadpleegd op 07/06/2015]
- Jamestown Foundation, *Number of Disillusioned North Caucasian Militants Returning From Syria Increases*, 24/10/2014, [http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews\[swords\]=8fd5893941d69d0be3f378576261ae3e&tx_ttnews\[any_of](http://www.jamestown.org/single/?tx_ttnews[swords]=8fd5893941d69d0be3f378576261ae3e&tx_ttnews[any_of)

[the words\]=libya&tx_ttnews\[pointer\]=2&tx_ttnews\[tt_news\]=43000&tx_ttnews\[backPid\]=7&chash=96b2530ba5cbf663776be7756b296dbd#.VX7lxILUf1U](#) [geraadpleegd op 07/06/2015]

Jamestown Foundation, *The situation inside the North Caucasus rebel leadership remains unclear*, 13/08/2010, http://www.jamestown.org/single/?no_cache=1&tx_ttnews%5Btt_news%5D=36750 [geraadpleegd op 30/08/2010]

Kavkaz Realii, *В Чечне посчитали экстремистов* [*In Tsjetsjenië werden de extremisten geteld*], 26/01/2017, <https://www.kavkazr.com/a/v-chechne-poschitali-extremistov/28261191.html> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Kavkaz Realii, *Задержания, которые скрыл Кадыров* [*Arrestaties die Kadyrov verstopte*], 30/10/2018, <https://www.kavkazr.com/a/zaderzhaniya-kotorye-skryl-kadyrov/29565007.html> [geraadpleegd 21/06/2019]

Kavkaz Realii, *Кадыров остался без армии* [*Kadyrov valt zonder leger*], 05/01/2017, <https://www.kavkazr.com/a/kadyrov-ostalsya-bes-armii-/28215400.html> [geraadpleegd 01/06/2018]

Kavkaz Realii, *Кадыров расставляет свои кадры* [*Kadyrov plaatst zijn mannen*], 03/02/2017, <https://www.kavkazr.com/a/kadyrov-rasstavlyaet-svoi-kadry/28275560.html> [geraadpleegd 01/06/2018]

Kavpolit, *Борьба за чеченскую молодежь* [*Strijd voor de Tsjetsjeense jeugd*], 30/10/2015, http://kavpolit.com/articles/kadyrov_molodezhi-21038/ [geraadpleegd op 30/05/2016]

Landinfo, *Tsjetsjenia: Sikkerhetssituasjonen* [*Tsjetsjenië : veiligheidssituatie*], 15/05/2014, http://landinfo.no/asset/2879/1/2879_1.pdf [geraadpleegd 12/06/2014]

Landinfo, *Tsjetsjenia: Tsjetsjenske myndigheters reaksjoner mot opprørere og personer som bistår opprørere* [*Tsjetsjenië: de reacties van de Tsjetsjeense overheden tegenover de rebellen en personen die rebellen bijstand verlenen*], 17/10/2012, http://www.landinfo.no/asset/2200/1/2200_1.pdf, [geraadpleegd 17/06/2013]

Meduza, *«Исламское государство» взяло на себя ответственность за нападение на сотрудников ДПС и Росгвардии в Грозном* [*Islamitische Staat eist verantwoordelijkheid op voor aanval op medewerkers van DPS en Rosgvardiya in Grozny*], 23/06/2019, <https://meduza.io/news/2019/06/24/islamskoe-qosudarstvo-vzyalo-na-sebya-otvetstvennost-za-napadenie-na-sotrudnikov-dps-v-groznom> [geraadpleegd 23/06/2019]

Meduza, *Соратники Рамзана* [*Handlangers van Kadyrov*], 27/01/2016, <https://meduza.io/feature/2016/01/27/soratniki-ramzana> [geraadpleegd op 30/05/2016]

Memorial Human Rights Center, *Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, Winter 2012/2013* [*Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2012/2013 гг.*], 15/05/2013, <http://www.memo.ru/uploads/files/986.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2013]

Memorial Human Rights Center, *Counter-terrorism in the North Caucasus: a human rights perspective. 2014 – first half of 2016*, 07/06/2016, https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/doklad_severnny_kavkaz_-_angl.pdf [geraadpleegd 15/06/2017]

Memorial Human Rights Center, *The system of impunity in the North Caucasus (2009 – 2010). How does it function?*, 18/10/2010, www.memo.ru [geraadpleegd op 02/05/2011]

Memorial Human Rights Center, *Бои в Грозном говорят о пополнении рядов местных боевиков* [*Strijd in Grozny duidt een aanvulling van de rangen van plaatselijke rebellen aan*], 20/12/2016, <https://memohrc.org/monitorings/boi-v-groznom-govoryat-o-popolnenii-ryadov-mestnyh-boevikov> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2012/2013 гг.* [*Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, Winter 2012/2013*], 15/05/2013, <http://www.memo.ru/uploads/files/986.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2013]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Лето 2013 г.* [*Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, zomer 2013*] 17/01/2014, <http://www.memo.ru/uploads/files/1148.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2014]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2013 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2013*] 23/01/2014, <http://www.memo.ru/uploads/files/1198.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2014]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2013/2014 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2013-2014*] 17/04/2014, <http://www.memo.ru/uploads/files/1286.pdf> [geraadpleegd op 12/06/2014]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Весна 2014 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, lente 2014*] 22/07/2014, <http://www.memo.ru/uploads/files/1360.pdf> [geraadpleegd 07/06/2015]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Лето 2014 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, zomer 2014*] 30/09/2014, <http://www.memo.ru/uploads/files/1385.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2014 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2014*] 15/01/2015, <http://www.memo.ru/uploads/files/1721.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2014/2015 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2014-2015*] 30/03/2015, <http://www.memo.ru/uploads/files/1663.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Весна 2015 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, lente 2015*], 30/06/2015, http://memohrc.org/sites/default/files/byulleten_vesna_2015.pdf [geraadpleegd 30/05/2016]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Лето 2015 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, zomer 2015*], 30/09/2015, http://memohrc.org/sites/default/files/1794_0.pdf [geraadpleegd op 30/05/2016]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2014 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2014*], 29/12/2015, http://memohrc.org/sites/default/files/byull_osen_2015_g_0.pdf [geraadpleegd op 30/05/2016]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2015-2016 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2015-2016*], 31/03/2016, http://memohrc.org/sites/default/files/byull_ves_okonchat_29.3.16_ch_ogl.pdf [geraadpleegd op 30/05/2016]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2016 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2016*], 19/01/2017, https://memohrc.org/sites/default/files/bulletin_autumn_2016_en_1.doc [geraadpleegd op 15/06/2017]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2016-2017 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2016-2017*], 07/04/2017, https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/bulletin_winter_2016-17_1.pdf [geraadpleegd op 15/06/2017]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2017 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2017*], 23/02/2018, https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/bulletin_autumn_2017_0.pdf [geraadpleegd 01/06/2018]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2017-2018 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2017-2018*], 12/04/2018, https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/bulletin_winter2017-18.pdf [geraadpleegd 01/06/2018]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Лето 2018 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, zomer 2018*], 25/10/2018, https://memohrc.org/sites/default/files/bulletin_summer_2018.pdf [geraadpleegd 21/06/2019]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Осень 2018 г.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, herfst 2018*], 06/02/2019, https://memohrc.org/sites/default/files/bulletin_autumn_2018.pdf [geraadpleegd 21/06/2019]

Memorial Human Rights Center, *Бюллетень Правозащитного центра «Мемориал» Ситуация в зоне конфликта на Северном Кавказе: оценка правозащитников, Зима 2018-2019 гг.* [Bulletin van de mensenrechtenorganisatie Memorial, *Situatie in de conflictzone in de Noordelijke Kaukasus, winter 2018-2019*], 15/04/2019, https://memohrc.org/sites/all/themes/memo/templates/pdf.php?pdf=/sites/default/files/bulletin_winter_2018-19.pdf [geraadpleegd 21/06/2019]

Memorial Human Rights Center, *О чем молчат чеченские женщины? [Waar zwijgen de Tsjetsjeense vrouwen over ?]*, 26/01/2017, <https://memohrc.org/monitorings/o-chem-molchat-chechenskie-zhenshchiny> [geraadpleegd op 15/06/2017]

Memorial Human Rights Center, *Чеченцы в России [Tsjetsjenen in Rusland]*, 19/01/2015, <http://www.memo.ru/uploads/files/1609.pdf> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Memorial, *Russian NGO Shadow Report on the Observance of the Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment by the Russian Federation for the period from 2006 to 2012*, 10/2012, <http://www.memo.ru/uploads/files/873.pdf> [geraadpleegd op 17/06/2013]

Memorial, *Контртеррор на Северном Кавказе: Взгляд правозащитников. 2014 г. - первая половина 2016 г.* [Antiterreur in de Noordelijke Kaukasus : visie van mensenrechtenactivisten. 2014- eerste helft 2016], 07/06/2016, http://memohrc.org/sites/default/files/doklad_severnny_kavkaz_0.pdf [geraadpleegd op 07/06/2016]

Militaryarms.ru, *Национальная гвардия России: состав и полномочия [Nationale Garde van Rusland: samenstelling en bevoegdheden]*, 30/04/2019, <https://militaryarms.ru/armii-mira/nacionalnaya-gvardiya-rossii/> [geraadpleegd 21/06/2019]

Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, *Algemeen ambtsbericht Russische Federatie*, 04/06/2013, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/ambtsberichten/2013/06/04/russische-federatie-2013-06-04-algemeen-ambtsbericht.html> [geraadpleegd 17/06/2013]

Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, *Algemeen Ambtsbericht Noordelijke Kaukasus*, 09/04/2010, <http://www.minbuza.nl/dsresource?objectid=buzabeheer:210113&type=org> [geraadpleegd op 31/08/2010]

Ministerie van Buitenlandse Zaken Nederland, *Algemeen ambtsbericht Noordelijke Kaukasus*, 17/01/2012, <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/ambtsberichten/2012/01/18/noordelijke-kaukasus-2012-1-1.html> [geraadpleegd op 26/06/2012]

MVD Tsjetsjениë, *В МВД по Чеченской Республике подвели итоги за 2015 год [De MVD van de Tsjetsjeense republiek gaf cijfers voor 2015]*, 21/01/2016, <https://95.xn--b1aew.xn--p1ai/news/item/7081660/> [geraadpleegd op 30/05/2016]

MVD Tsjetsjenië, *Информационно-аналитическая записка о результатах оперативно-служебной деятельности МВД по Чеченской Республике за 12 месяцев 2017 года* [Informatief-analytische nota over de resultaten van de operationele dienstactiviteiten van de MVD voor de Tsjetsjeense republiek voor de 12 maanden van 2017], s.d., https://95.xn--b1aew.xn--p1ai/Dejatelnost/Otcheti_dolzhnostnih_lic/Otchet_Ministra_vnutrennih_del_po_CHeche/2017 [geraadpleegd 01/06/2018]

Newsru, *В Чечне уничтожен организатор взрыва в Грозном в День города* [In Tsjetsjenië werd de organisator van de ontploffing in Grozny op de stadsdag geëlimineerd], 18/10/2014, <http://www.newsru.com/russia/18oct2014/chen5okt.html> [geraadpleegd op 07/06/2015]

Novaya Gazeta, *Как Путин ликвидировал армию Кадырова* [Hoe Putin het leger van Kadyrov liquideerde], 09/04/2016, <https://www.novayagazeta.ru/articles/2016/04/09/68142-kak-putin-likvidiroval-armiyu-kadyrova> [geraadpleegd 01/06/2018]

Novaya Gazeta, *Хозяева жизней* [De heer van de levens], 31/07/2017, <https://www.novayagazeta.ru/articles/2017/07/31/73282-hozyaeva-zhizney> [geraadpleegd 01/06/2018]

Novaya Gazeta, *Это была казнь* [Het was een bestraffing], 10/07/2017, <https://www.novayagazeta.ru/articles/2017/07/09/73065-eto-byla-kazn-v-noch-na-26-yanvarya-v-groznom-rasstrelyany-desyatki-lyudey> [geraadpleegd 01/06/2018]

OC Media, *About 50 people 'ready to join IS' detained in Chechnya this year*, 08/05/2017, <http://oc-media.org/about-50-people-ready-to-join-is-detained-in-chechnya-this-year/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

OC Media, *Alleged IS supporters arrested in Chechnya*, 01/02/2017, <http://oc-media.org/alleged-is-supporters-arrested-in-chechnya/> [geraadpleegd op 15/06/2017]

OC Media, *Kremlin questions reports of mass killing in Chechnya*, 11/07/2017, <http://oc-media.org/kremlin-questions-reports-of-mass-killing-in-chechnya/#more-5127> [geraadpleegd 01/06/2018]

On Kavkaz, *Смертник совершил подрыв в Грозном в День победы* [Een zelfmoordactivist blies zichzelf op in Grozny op de Dag van Overwinning], 09/05/2016, <http://onkavkaz.com/news/973-smertnik-sovershil-podryv-v-groznom-v-den-pobedy-shest-policeiskih-postradalo.html> [geraadpleegd op 30/05/2016]

Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), *OSCE Rapporteur's Report under the Moscow Mechanism on alleged Human Rights Violations and Impunity in the Chechen Republic of the Russian Federation*, 20/12/2018, <https://www.osce.org/odhr/407402?download=true> [geraadpleegd 21/06/2019]

Organisation Suisse d'Aide aux Réfugiés (OSAR), *Tschetschenien: Verfolgung von Personen mit Kontakten zu den Mudschahed*, 22/04/2013, http://www.fluechtlingshilfe.ch/pays-d-origine/europe/tchetchenie/tchetchenie-persecution-de-personnes-en-contact-avec-les-mudschahed/at_download/file [geraadpleegd op 17/06/2013]

OSW Studies, Issue 34 (Falkowski M., Marszewski M.), *The 'tribal areas' of the Caucasus. The North Caucasus – an enclave of 'alien civilisation' within the Russian Federation*, 14/04/2010, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/PRACE_34.pdf [geraadpleegd op 30/08/2010]

OSW, *Homo Jihadicus*, 21/09/2015, <http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/homojihadicus.pdf> [geraadpleegd op 30/05/2016]

OSW, *Militants of the North Caucasus have a new leader*, 26/03/2014, <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2014-03-26/militants-north-caucasus-have-a-new-leader> [geraadpleegd op 12/06/2014]

OSW, *No change in the Russian Caucasus. The winter olympics amid a local war*, 01/2014, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/praceosw-47-rosvyjski_kaukaz_ang-net.pdf [geraadpleegd 12/06/2014]

OSW, *On the periphery of global jihad*, 14/11/2014, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_46_ang_kaukaz-polnocny_net.pdf [geraadpleegd op 07/06/2015]

OSW, *Ramzanistan, Russia's Chechen Problem*, 25/08/2015, http://www.osw.waw.pl/sites/default/files/pw_54_ang_ramzanistan_net.pdf, [geraadpleegd op 25/05/2016]

- OSW, *Russia: Kadyrov is in conflict with the law enforcement agencies*, 29/04/2015, <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2015-04-29/russia-kadyrov-conflict-law-enforcement-agencies> [geraadpleegd op 07/06/2015]
- OSW, *The Islamic State in the Caucasus – who benefits?*, 14/01/2015, <http://www.osw.waw.pl/en/publikacje/analyses/2015-01-14/islamic-state-caucasus-who-benefits> [geraadpleegd op 07/06/2015]
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), *Human rights in the North Caucasus: what follow-up to Resolution 1738 (2010)?*, 08/06/2016, <http://semantic-pace.net/tools/pdf.aspx?doc=aHR0cDovL2Fzc2VtYmx5LmNvZS5pbmQvbnNveG1sL1hSZWYvWDJILURXLWV4dHIuYXNwP2ZpbGVpZD0yMjc3MSZsYW5nPUVO&xsl=aHR0cDovL3NibWFudGlicGFjZS5uZXQvWHNsdC9QZGYvWFJiZi1XR C1BVC1YUwyUERGIhnhzbA=&xsltparams=ZmlsZWlkPTIyNzcx> [geraadpleegd op 15/06/2017]
- Parliamentary Assembly of the Council of Europe (PACE), *Situation in the North Caucasus Region: security and human rights*, 29/09/2009, http://assembly.coe.int/CommitteeDocs/2009/ajdoc43_2009.pdf [geraadpleegd op 01/06/2010]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Information war highlights intensified fighting in Chechnya*, 20/02/2012, <http://www.rferl.org/content/information-war-highlights-intensified-fighting-in-chechnya/24490250.html> [geraadpleegd op 14/06/2012]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Memorial Gives File On 13 Missing Chechens To Russian Ombudswoman*, 27/07/2017, <https://www.rferl.org/a/memorial-rights-missing-chechens-russia-ombudswoman-moskalkova/28643461.html> [geraadpleegd 01/06/2018]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *North Caucasus Insurgency Selects New Leader*, 25/05/2015, <http://www.rferl.org/content/north-caucasus-insurgency-selects-new-leader/27043027.html> [geraadpleegd 07/06/2015]
- Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *Закон и Рамзан [De wet en Ramzan]*, 01/07/2015, <http://www.svoboda.mobi/a/27102424.html>, [geraadpleegd op 30/05/2016]
- Rosgvardiya, *Северо-Кавказский округ войск национальной гвардии Российской Федерации [Noord Kaukasus region van troepen van de nationale garde van de Russische federatie]*, s.d., <http://rosqvard.ru/ru/page/index/severokavkazskij-federalnyj-okrug> [geraadpleegd 21/06/2019]
- Russia-Eurasia Terror Watch, *Kadyrov: no more than 50 fighters left in Chechnya*, 02/01/2012, www.retwa.com [geraadpleegd op 26/06/2012]
- Saferworld, *North Caucasus: views from within*, 03/2012, <http://www.saferworld.org.uk/resources/view-resource/636> [geraadpleegd op 17/06/2013]
- Sobesednik, *Правозащитник о спецоперации в Чечне [Mensenrechtenactivist over een special operatie in Tsjetsjenië]*, 17/01/2017, <https://sobesednik.ru/politika/20170117-pravozashchitnik-o-specoperacii-v-chechne-zaderzhannyh-sotni> [geraadpleegd op 15/06/2017]
- Sova Center, *Генпрокуратура о преступлениях экстремистской направленности [De Generale Procuratuur over extremistische misdaden]*, 31/01/2018 <https://www.sova-center.ru/racism-xenophobia/news/counteraction/2018/01/d38751/> [geraadpleegd 01/06/2018]
- UNHCR, *Der Hohe Flüchtlingskommissar der Vereinten Nationen. Vertretung für Deutschland und Österreich*, brief, 11/11/2009
- United States Commission on International Religious Freedom, *Annual Report 2013*, 04/2013, <http://www.uscirf.gov/reports-and-briefs/annual-report/3988.html> [geraadpleegd 17/06/2013]
- US Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2012, Russia*, 19/04/2013, <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2012&dliid=204331> [geraadpleegd op 17/06/2013]
- US Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2015, Russia*, 13/04/2016 <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2015&dliid=252893> [geraadpleegd op 30/05/2016]

US Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2016, Russia*, 07/03/2017, <https://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm> [geraadpleegd op 15/06/2017]

US Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2017, Russia*, 20/04/2018, <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2017&dliid=277211> [geraadpleegd 01/06/2018]

US Department of State (USDOS), *Country Reports on Human Rights Practices for 2018, Russia*, 13/03/2019, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2019/03/RUSSIA-2018-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf> [geraadpleegd 21/06/2019]

Yashin I., *Угроза национальной безопасности России [Bedreiging van de nationale veiligheid van Rusland]*, 02/2016, <http://www.putin-itogi.ru/f/Ugroza-Doklad-IlyaYashin-TextOnly.pdf> [geraadpleegd op 15/06/2017]